ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ, 1843. [ΑΡΙΘ. 82.

Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΙΑΠΑΝ.

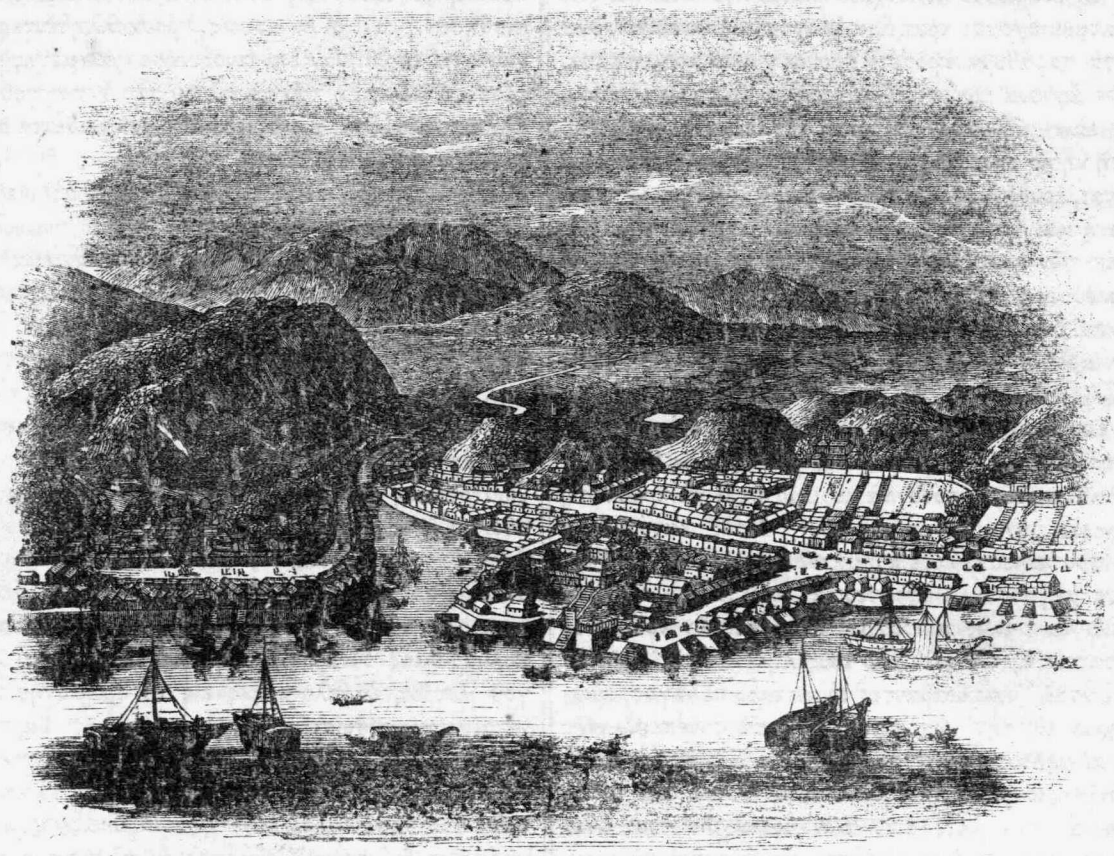

[Σιμονοσέκη, παραθαλάσσιος πόλις ἐπὶ τοῦ νοτιοδυτικοῦ παραλίου τῆς Νιφῶνος, τῆς κυριωτέρας νήσου τῆς Ἰαπονίας.]

ΤΗΝ Ἰαπὰν, ἢ Ἑλληνικώτερον Ἰαπονίαν, ἐγνωστοποίησε πρῶτον εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ὁ Μάρκος Πόλος.* Ὁ εἰδήμων οὗτος ἀρχαῖος Βενετὸς περιηγητὴς διέτριψε πολλὰ ἔτη ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ τῆς Κίνας, Κουβλαὶ Χάν. Εὐνοούμενος δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ ἀποστελλόμενος πρέσβυς εἰς πολλὰς χώρας, ἔκαμνεν ἐκτεταμένας περιοδείας καθ' ὅλον τὸ Μογγολικὸν κράτος, καὶ οὕτως ἐγνώρισε πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἄγνωστα εἰς τοὺς Εὐρωπαίους. Τὴν Ἰαπονίαν ὅμως δὲν ἐπεσκέφθη· ὅθεν ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ αὐτὴν μόνον ἐκ τῶν ὅσα εἶχεν ἀκούσει. Καλεῖ δὲ τὴν παρ' ἡμῶν λεγομένην Ἰαπονίαν Ζιπαγγοῦ· ἡ λέξις αὕτη σημαίνει « τὸ πρὸς ἀνατολὰς βασίλειον. » Ἡ παρὰ τοῦ Μάρκου Πόλου περιγραφὴ τῆς Ἰαπονίας εἶναι ἀξιοπερίεργος· διὸ καὶ μεταφράσαντες καταχωροῦμεν αὐτήν.

« Ἡ Ζιπαγγοῦ εἶναι μεγάλη νῆσος τοῦ Ἀνατολικοῦ ὠκεανοῦ, ὡς 500 μίλια ἀπέχουσα τῆς ἠπείρου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἔχουσι λευκὰς ὄψεις, εἶναι κομψοὶ τὴν μορφὴν, καὶ πεπολιτισμένοι τὰ ἤθη· τὴν δὲ θρησκείαν εἰδωλολάτραι. Δὲν ὑπόκεινται εἰς κάμμίαν

* Μάρκος Παῦλος γράφεται ὑπὸ τοῦ Κούμα· αἱ δύο λέξεις ὁμοιάζουσι παραπολὺ μὲ τὸ Ἑλληνικὸν Μαρκόπωλος· διετηρήσαμεν ἀπαραλλάκτους τὰς Βενετικὰς λέξεις Marco Polo.

ξένην δύναμιν, ἀλλὰ κυβερνῶνται μόνον ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν βασιλέων. Ἔχουσι μεγίστην ἀφθονίαν χρυσοῦ, καθότι αἱ πηγαὶ αὐτοῦ εἶναι ἀνεξάντλητοι· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς δὲν συγχωρεῖ τὴν ἐξαγωγήν του, ὀλίγοι ἔμποροι καὶ ὀλίγα ξένα πλοῖα ἐπισκέπτονται τὴν χώραν των. Εἰς τοῦτο πρέπει ν' ἀποδώσωμεν τὰ παράδοξα πλούτη τοῦ βασιλικοῦ παλατίου. Ὁλόκληρος ἡ ὀροφὴ, λέγουν οἱ λαβόντες τὴν εἴσοδον, εἶναι κεκαλυμμένη μὲ πλάκας χρυσοῦ, ἀπαραλλάκτως καθὼς ἡμεῖς καλύπτομεν τοὺς οἴκους, ἢ μᾶλλον τὰς ἐκκλησίας, μὲ μόλυβδον. Αἱ στέγαι τῶν αἰθουσῶν εἶναι ἐκ τοῦ αὐτοῦ πολυτίμου μετάλλου· πολλὰ τῶν δωματίων ἔχουσι τραπέζια ὁλόχρυσα ἱκανοῦ πάχους· καὶ τὰ παράθυρα προσέτι ἔχουσι χρυσᾶ κοσμήματα. Τόσον ἄφθονα τῳόντι εἶναι τὰ πλούτη τοῦ παλατίου, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ δώσῃ τις ἰδέαν περὶ αὐτῶν. Ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ εὑρίσκονται προσέτι πλεῖστοι μαργαρῖται, ἐρυθρόχροοι, στρογγύλοι, καὶ μεγάλοι· ἰσότιμοι ἢ καὶ τιμιώτεροι τῶν λευκῶν μαργαριτῶν. Οἱ μὲν ἐκ τῶν κατοίκων θάπτουσι τοὺς νεκρούς των, οἱ δὲ καίουσιν αὐτούς. Οἱ πρῶτοι ἔχουν συνήθειαν νὰ θέτωσιν ἕνα τῶν μαργαριτῶν τούτων εἰς τὸ στόμα τοῦ νεκροῦ. Εὑρίσκονται δ' ἐκεῖ καὶ τίμιοί τινες λίθοι.

« Τόσον περίφημος ἦτον ἡ νῆσος αὕτη διὰ τὰ πλούτη της, ὥστε ὁ νῦν βασιλεύων μέγας Χὰν Κουβλαὶ συνέλαβε σφοδρὸν πόθον νὰ κυριεύσῃ καὶ νὰ προσθέσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἐπικράτειάν του. Πρὸς κατόρθωσιν δὲ τούτου παρεσκεύασε πολυάριθμον στόλον, καὶ ἐπεβίβασε μέγα σῶμα στρατευμάτων, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν δύο ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀξιωματικῶν του. Ἡ ἐκστρατεία ἐξέπλευσεν ἀπὸ τοὺς λιμένας τῆς Ζαϊτοὺν καὶ Κινσαΐ,* καὶ διαβάντες τὸ μεταξὺ πέλαγος, εὐωδώθησαν εἰς τὴν νῆσον· ἀλλὰ, κατὰ συνέπειαν τῆς πρὸς ἀλλήλους ζηλοτυπίας τῶν δύο ἀρχηγῶν, εἷς ἐξ αὐτῶν περιεφρόνει τὰ σχέδια τοῦ ἄλλου, καὶ ἀνθίστατο εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν του· ὅθεν κἀμμίαν πόλιν ἢ ὀχυρὸν τόπον δὲν ἴσχυσαν νὰ κυριεύτωσι, πλὴν ἑνὸς μόνου, ὅστις ἡλώθη ἐξ ἐφόδου, τῆς φρουρᾶς ἀποποιουμένης νὰ παραδοθῇ. Διαταγαὶ εἶχον δοθῆ νὰ σφαγῶσιν ἅπαντες, καὶ τῳόντι ὅλοι ἀπεκεφαλίσθησαν, πλὴν ὀκτὼ, οἵτινες, δυνάμει διαβολικοῦ τινος θελγήτρου, συνισταμένου ἀπό τινα λίθον πολύτιμον εἰσαχθέντα εἰς τὸν δεξιὸν βραχίονα, μεταξὺ τῆς ἐπιδερμίδος καὶ τῆς σαρκὸς, ἐξησφαλίσθησαν ἀπὸ τὰ τοῦ σιδήρου ἀποτελέσματα, μὴ δυνάμενοι μήτε νὰ φονευθῶσι μήτε νὰ πληγωθῶσι. Τούτου ἀνακαλυφθέντος, ἐκτυπήθησαν μὲ βαρὺ ξύλινον ῥόπαλον, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀπέθανον. (Ἡ ἰδέα, ὅτι διὰ τῆς χρήσεως τῶν περιάπτων γίνεταί τις ἄτρωτος, ἐπικρατεῖ κοινῶς εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἀνατολικῶν νήσων τῆς Ἀσίας.)

« Μετὰ καιρὸν ἤρχισεν ὁ βορέας, κακῇ τύχῃ, νὰ πνέῃ σφοδρότατος, καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ταρτάρων, παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς νήσου προσωρμισμένα, περιέπεσον τὸ ἓν κατὰ τοῦ ἄλλου. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν, εἰς συμβούλιόν τι τῶν ἀξιωματικῶν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος, ὅτι ἔπρεπε ν' ἀπομακρυνθῶσι τῆς ξηρᾶς· καὶ κατὰ συνέπειαν, εὐθὺς ὅτ' ἐπέβησαν οἱ στρατιῶται, ἀνήχθησαν εἰς τὸ πέλαγος. Ἀλλ' ἡ τρικυμία ἐσφοδρύνθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τινὰ τῶν πλοίων κατεποντίσθησαν. Οἱ δ' ἐν αὐτοῖς, προσκολληθέντες εἰς τὰ ναυάγια, ἐσώθησαν ἐπί τινος νήσου, κειμένης περὶ τὰ τέσσαρα μίλια ἐκ τοῦ παραλίου τῆς Ζιπαγγοῦ. Τὰ ἄλλα πλοῖα, ὅσα, ταχύτερον ἀπομακρυνθέντα τῆς ξηρᾶς, δὲν ὑπέφεραν ἐκ τῆς τρικυμίας, καὶ ἐφ' ὧν ἦσαν οἱ δύο ἀρχηγοὶ, μετὰ τῶν κυριωτέρων ἀξιωματικῶν, τουτέστιν ἐκείνων, ὅσοι ἐκ τοῦ βαθμοῦ των εἶχον τὸ δικαίωμα ν' ἄρχωσι δέκα μυριάδων ἢ μιᾶς μυριάδος ἀνδρῶν, διεύθυναν τὸν δρόμον των εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὸν μέγαν Χάν. Οἱ δὲ Τάρταροι, οἱ μείναντες ἐπὶ τῆς νήσου ὅπου ἐναυάγησαν, συμποσούμενοι εἰς περίπου 30,000, βλέποντες ὅτι ἀφέθησαν χωρὶς πλοίων, ὅτι παρητήθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν των, καὶ ὅτι δὲν εἶχον οὔτε πλοῖα οὔτε ζωοτροφίας, δὲν ἤλπιζον ἄλλο εἰμὴ νὰ αἰχμαλωτισθῶσιν ἢ νὰ ἀπολεσθῶσι, μάλιστα ἐπειδὴ τὸ νησίον ἦτον ἔρημον κατοικιῶν, ὅπου νὰ προσδράμωσι διὰ σκέπην καὶ ἀναψυχήν. Παρευθὺς ἀφοῦ ἐκόπασεν ἡ τρικυμία, καὶ ἡ θάλασσα κατέστη λεία καὶ ἀτάραχος, πολυάριθμος δύναμις ἐκ τῆς μεγάλης νήσου Ζιπαγγοῦ μετέβη ἐν πλοιαρίοις εἰς τὸ ἐρημονήσιον, διὰ νὰ αἰχμαλωτίσωσι τοὺς ναυαγήσαντας Ταρτάρους, καὶ ἀποβάντες ἐζήτουν αὐτοὺς, ἀλλ' ἀτάκτως τῇδε κἀκεῖσε περιπλανώμενοι. Οἱ Τάρταροι, τὸ καθ' ἑαυτοὺς, ἐφέρθησαν μετὰ συνετῆς προφυλάξεως, καὶ κρυπτόμενοι διά τινος ὑψώματος ἐν τῷ κέντρῳ τῆς νήσου, ἐνῷ οἱ ἐχθροὶ ἔσπευδον εἰς καταδίωξιν αὐτῶν δι' ἑνὸς δρόμου, περιῆλθον ἐκεῖνοι τὴν παραλίαν διά τινος ἄλλου, ὅστις ἔφερεν αὐτοὺς εἰς τὸ μέρος, ὅπου ὁ στόλος τῶν λέμβων ἦτο προσωρμισμένος. Εὑρόντες δὲ τοῦτον ἔρημον, μὲ σημαίας ἀναπεπταμένας, κατέλαβον αὐτὸν ἀμέσως, καὶ ἀπομακρυνθέντες τοῦ νησίου, διευθύνθησαν εἰς τὴν κυριωτέραν πόλιν τῆς Ζιπαγγοῦ, ὅπου, ὡς ἐκ τῶν σημαιῶν, ἀφέθησαν νὰ ἐμβῶσιν ἀνενόχλητοι. Ἐνταῦθα εὑρῆκαν ὀλίγους κατοίκους πλὴν τῶν γυναικῶν. Ὅτε δὲ ὁ βασιλεὺς ἔμαθε τὸ γενόμενον, ὑπερελυπήθη, καὶ πάραυτα διέταξε νὰ πολιορκηθῇ ἡ πόλις αὐστηρότατα· τοῦτο δὲ καὶ πραγματικῶς ἔγεινε, διότι ἐν διαστήματι ἓξ μη-

* Ἡ Ζαϊτοὺν εἶναι πιθανῶς ἡ Ἀμόη, καὶ ἡ Κινσαΐ ὁ λιμὴν τῆς Νιγγπὼ ἢ τῆς Τσουσάν.

νῶν, καθ' οὓς διήρκεσεν ἡ πολιορκία, οὐδεὶς οὔτε ἐξῆλθεν οὔτε εἰσῆλθε. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου τούτου, οἱ Τάρταροι, ἀπελπισθέντες πάσης βοηθείας, παρεδόθησαν ἐπὶ συνθήκῃ νὰ τοὺς χαρίσωσι τὴν ζωήν. Ταῦτα συνέβησαν τὸ 1264. Μετά τινας δ' ἐνιαυτοὺς, μαθὼν ὁ μέγας Χὰν, ὅτι ἡ κακότυχος ἔκβασις τῆς ἐκστρατείας ἔπρεπε ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν μεταξὺ τῶν δύο ἀρχηγῶν διχόνοιαν, ἀπεκεφάλισε τὸν ἕνα, τὸν δὲ ἄλλον ἔστειλεν ἐξόριστον εἰς τὴν ἀγρίαν νῆσον Ζόρζαν.»

Ὁ περιβόητος Γερμανὸς περιηγητὴς Κάεμφερ, ὅστις συνέγραψε καὶ ἱστορίαν τῆς Ἰαπονίας, ἀναφέρει μαρτυρίας ἐκ τῶν Ἰαπονικῶν χρονικῶν περὶ τῆς ἀποπείρας ταύτης τοῦ Κουβλαὶ Χὰν νὰ καθυποτάξῃ τὴν Ζιπαγγοῦ, ἐπιβεβαιούσας τὴν γενικὴν ἀκρίβειαν τοῦ Μάρκου Πόλου. Τὰ χρονικὰ ὅμως σιωπῶσιν ὅλως διόλου περὶ τοῦ παραδόξου συμβάντος, τοῦ ἀναφερομένου πρὸς τὰ τέλη τοῦ ἀνωτέρω ἀποσπάσματος, καὶ ἁπλῶς λέγουσιν ὅτι ὅλη ἡ ἐκστρατεία ἐχάθη·— ἀποτέλεσμα ἀποδιδόμενον εἰς τὴν εὔνοιαν καὶ προστασίαν τῶν θεῶν τῆς Ἰαπονίας. Τὸ ἔτος 1264 πρέπει νὰ ἦναι σφάλμα τινὸς ἐκ τῶν ἀντιγραφέων τοῦ Μάρκου Πόλου, ἐπειδὴ ἡ ἀληθὴς ἐποχὴ εἶναι 1280-81.

Ὁ Μάρκος Πόλος ἦτον ὁ πολικὸς ἀστὴρ τοῦ Κολόμβου· ἐν ὅσῳ περιέθαλπε τὰς ὀπτασίας, αἵτινες ἐπέφεραν τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ἐλπὶς τοῦ νὰ εὕρῃ τὴν χρυσῆν νῆσον Ζιπαγγοῦ, ὡς καὶ τὴν Κίναν, ἐνέπνεεν εἰς αὐτὸν ἐπίμονον ζῆλον. Κατὰ τὸν πρῶτον πλοῦν αὐτοῦ ἐφαντάσθη ὅτι ἡ Κούβα ἦτον ἡ Ζιπαγγοῦ· καὶ τὸ αὐτὸ ἔτος, 1492, Γερμανός τις γεωγράφος, ὅστις εἶχε συνοδεύσει τὸν Πορτογάλλον θαλασσοπόρον Διόγον Κὰμ εἰς τὸν πλοῦν αὐτοῦ κατὰ τὴν παραλίαν τῆς Γουϊνέας, ἔκαμε γηΐνην σφαῖραν, ἐν ᾗ ἔθηκε τὴν Ζιπαγγοῦ εἰς μικρὰν ἀπόστασιν πρὸς δυσμὰς τῶν Γοργάδων νήσων. Ἡ πρόοδος τῆς ἀνακαλύψεως διεσκέδασε τὰς πλάνας ταύτας. Οἱ Πορτογάλλοι, κατὰ τὴν ἐφεξῆς ἡμίσειαν ἑκατονταετηρίδα, δραστηρίως διατρέχοντες τὸ στάδιον τῆς ἀνακαλύψεως ὁμοῦ καὶ κατακτήσεως, ἐξέτασαν τὰς ἀνατολικὰς θαλάσσας καὶ χώρας τῆς Ἀσίας· καὶ τὸ 1542 εἷς τῶν θαλασσοπόρων αὐτῶν ἐσπρώχθη ὑπ' ἀνεμοζάλης εἰς λιμένα τῆς κυριωτέρας νήσου τῆς Ἰαπονίας, τῆς Ζιπαγγοῦ τοῦ Μάρκου Πόλου. Ἐνταῦθα περιεποιήθησαν αὐτὸν φιλοφρονέστατα οἱ ἐγχώριοι, καθότι ἡ αὐστηρότης, ἡ πρὸ διακοσίων ἐτῶν ἤδη ἀπαγορεύουσα πᾶσαν πρόσοδον εἰς τὸ κράτος αὐτὸ, δὲν ὑπῆρχε τότε. Οἱ Πορτογάλλοι δὲν ἐβράδυναν νὰ ὠφεληθῶσι τῆς εὐκαιρίας πρὸς ἔκτασιν τοῦ ἐμπορίου των· καὶ τὸ 1549 νέος τις Ἰαπονὸς, ὅστις εἶχεν ἐπαρθῆν εἰς τὴν Γόαν* καὶ βαπτισθῆ, παρεκίνησε τοὺς Ἰησουΐτας νὰ πέμψωσιν ἱεραποστόλους εἰς τὴν Ἰαπονίαν. Ἐκ τῶν πρώτων ὅσοι ἔφθασαν ἦτο καὶ ὁ Ξαβιέρος, ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐπονομασθεὶς ἀπόστολος τῶν Ἰνδιῶν. Κατ' ἀρχὰς ἡ πρόοδος τῶν Ἰησουϊτῶν ἦτο βραδυτάτη· διότι εἶχον ν' ἀντιπολεμῶσιν ὅλα τὰ ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς γλώσσης καὶ τῶν ἐθίμων κωλύματα. « Οἱ πατέρες,» λέγει ὁ Κάεμφερ, « ἀγνοοῦντες ἀκόμη τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθη, τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν πολιτικὴν τῶν Ἰαπονῶν, ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ μεταγλωττίζωσι τὰς διδαχάς των καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶχον νὰ προτείνωσιν εἰς τὸν λαὸν διὰ μεταφραστῶν ὄχι τῶν ἐμπειροτέρων, γράφοντες τὰς Ἰαπονικὰς λέξεις μὲ Λατινικοὺς χαρακτῆρας· τούτου δὲ γενομένου, ἀνεγίνωσκον ἐκ τοῦ χαρτίου ὅσα οὐδ' αὐτοὶ ἐγίνωσκον, καὶ κατὰ τρόπον, ὡς εὐκόλως δύναται καθεῖς νὰ συμπεράνῃ, ὅστις ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ ἐκθέσῃ αὐτοὺς εἰς τὸν γέλωτα τοῦ ἀκροατηρίου.» Ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπιμονῆς ἐνίκησαν τὰς δυσκολίας ταύτας. Βαθμηδὸν ἐστερεώθησαν, καὶ ᾠκοδόμησαν γυμνάσιον εἰς τὴν μεγαλόπολιν Μέακον· τραχύς τις Ἄγγλος πλοίαρχος, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Ἰαπονίαν τὸ 1612, καὶ ὅστις λαλεῖ περὶ τῶν Ἰησουϊτῶν καταφρονητικῷ τρόπῳ, ὁμολογεῖ ὅτι εἶχον ἐκτελέσειν ἀγαθόν τι. « Οἱ ἐκ τῆς Πορτογαλλίας Ἰησουῖται,» παρατηρεῖ, « ἔχουσι μεγαλοπρεπὲς γυμνάσιον ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, δαψιλῶς ἐφωδιασμένον ἀπὸ ἄνδρας τῆς ἑταιρείας των· ἀνατρέφουσι δὲ πλείστους Ἰαπονοὺς παῖδας, διδάσκοντες αὐτοὺς φιλοσοφίαν καὶ θεολογίαν, πολλοὺς αὐτῶν κάμνοντες ἱεροκήρυκας, τέλος δὲ, ὑποθέτω, καὶ Ἰησουΐτας. Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι προσπαθοῦν νὰ κάμωσιν αὐτοὺς ὅσον τὸ δυνατὸν ἀγαθοὺς, καὶ μεταξὺ ἄλλων τεχνῶν, διδάσκουσι καί τινας ἐκ τῶν ἰδίων εἰς τὸ τάγμα των. Ἤδη μετέφρασαν τὴν Καινὴν Διαθήκην εἰς τὴν Ἰαπονικὴν γλῶσσαν· καὶ ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ γυμνασίῳ ἐκπαιδευομένων εὐελπίδων τούτων μειρακίων, ὑπολογίζονται πεντακισχίλιοι ἢ ἑξακισχίλιοι ἐν Μεάκῳ οἵτινες πρεσβεύουσι τὸν Χριστιανισμόν.»

Ἐνῷ οἱ Ἰησουῖται ἐξηκολούθουν οὕτω πως ἀγωνιζόμενοι, ἐστερεόνοντο εὐτυχῶς εἰς τὴν Ἰαπονίαν καὶ οἱ τὸ ἐμπόριον μετερχόμενοι ὁμογενεῖς των. Ἐπιγαμίαι τινὲς συνεκροτήθησαν μεταξὺ τῶν Πορτογάλλων καὶ τῶν Ἰαπονῶν· καὶ ὅσον ἐπλούτουν οἱ

* Ἡ Γόα, πρωτεύουσα τῶν εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας Πορτογαλλικῶν ἐγκτήσεων, ἦτο ποτὲ λαμπρὰ πόλις καὶ πολυάνθρωπος, περιέχουσα πολλὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκίας καὶ μέγα πλῆθος περικαλλῶν ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων· ἀλλὰ, νοσώδης οὖσα, ἐγκατελείφθη, μόνον ὑπ' ὀλίγων ἀθλίων ἐκκλησιαστικῶν οἰκουμένη τὴν σήμερον· ἐκτίσθη δὲ νέα πόλις, πέντε μίλια πλησιέστερον εἰς τὴν θάλασσαν.

Πορτογάλλοι, καὶ ἔβλεπον τὴν θέσιν των ἑδραιοτέραν, κατήντων ἀλαζόνες καὶ ὑπερόπται. Τοῦτο ἐπέφερε δυσαρεσκείας. Ὅσοι ἐκ τῶν Ἰαπονῶν ἦσαν ἔτι προσκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς συνηθείας καὶ θρησκευτικὰς τελετὰς ᾐσθάνοντο, κατὰ φυσικὸν λόγον, ζηλοτυπίαν πρὸς τοὺς ὑπερηφάνους ξένους, καὶ πρὸς ἐκείνους τῶν ἰδίων συμπατριωτῶν, ὅσοι ἔκλινον εἰς τὸ μέρος των· καὶ τοιουτοτρόπως δύο φατρίαι ἐσχηματίσθησαν· ἡ μὲν, ἀσυγκρίτως ἡ πολυαριθμοτέρα, προσκολλημένη εἰς τὰς ἀρχαίας θεσμοθεσίας καὶ τὰ ἀρχαῖα καθεστῶτα· ἡ δὲ, πολὺ κατωτέρα τὸν ἀριθμὸν, ἀλλὰ δραστηρία καὶ ἀρκετὰ πολυπληθὴς, ὥστε νὰ διερεθίσῃ εἰς μῖσος τὴν αὐξάνουσαν ζηλοτυπίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ, οἱ Ὁλλανδοὶ καὶ οἱ Ἄγγλοι ἐζήτουν νὰ ὑποσκάψωσι τὴν ἐπιῤῥοὴν τῶν Πορτογάλλων, καὶ νὰ λάβωσι μέρος τοῦ Ἰαπονικοῦ ἐμπορίου. Τὸ 1598, ἐμπορικὸς στόλος Ὁλλανδικὸς ἐκ πέντε πλοίων διευθύνθη εἰς τὴν Ἰαπονίαν, ὡς πρωράτην συμπαραλαβὼν Ἄγγλον τινὰ Γυλιέλμον Ἀδὰμ, τὸν πρῶτον ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔθνους, καθ' ὅσον γινώσκεται, ὅστις ἐπεσκέφθη τὴν Ζιπαγγοῦ. Ἀφοῦ δὲ ὑπέφεραν μεγίστην κακοπάθειαν ἀπ' ἀνεμοζάλας καὶ ἀσθενείας, καὶ διεχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ εὑρίσκετο ὁ Ἄγγλος, ἔφθασεν εἰς τὴν Ἰαπονίαν κακῶς ἔχον. « Ἀλλὰ τὸ δυστυχέστερον,» λέγει ὁ ταῦτα διηγούμενος, « ἦτον ὅτι εὗρον ἐκεῖ Πορτογάλλους καὶ Ἰησουΐτας, τοὺς ὁποίους ἠναγκάσθησαν νὰ μεταχειρισθῶσιν ὡς διερμηνεῖς· πλὴν ἤθελεν εἶσθαι πολὺ καλήτερον, ἂν περιωρίζοντο εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν χειρονομιῶν καὶ τῶν σημείων. Διότι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἔδωκαν εἰς αὐτοὺς τοιοῦτον χαρακτῆρα, ὁποῖον κοινῶς δίδουσιν εἰς ὅλους τοὺς Εὐρωπαίους γείτονάς των ὁπουδήποτε τοῦ κόσμου ἤθελον τοὺς ἀπαντήσει, δηλ. ὅτι ἦσαν κατάσκοποι, ἢ πειραταὶ, καὶ ὄχι ἔμποροι, ὡς οἱ ἴδιοι ἐπροσποιοῦντο. Τοῦτο δὲ τόσον παρώξυνε κατ' αὐτῶν τοὺς Ἰαπονοὺς, ὥστε μᾶς λέγει ὁ Ἄγγλος πρωράτης, ὅτι ἕνα καιρὸν ἐφοβεῖτο μὴ τιμωρηθῶσιν ὡς πειραταὶ, καὶ ἡ ποινὴ τῶν τοιούτων ἐν ἐκείνῃ τῇ χώρᾳ εἶναι ἡ σταύρωσις. Οὕτω δὲ νὰ φερθῶσιν οἱ καλοὶ Πορτογάλλοι καὶ Ἰησουΐται πρὸς συντροφίαν ἀθλίων ναυτῶν, οἵτινες, τρόπον τινὰ, παρεδόθησαν εἰς τὸ ἔλεός των, καὶ μάλιστα εἰς ξένην γῆν, ὅπου δὲν ἠδύναντο νὰ λαλήσωσι, καὶ ὅπου ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἐλευθερία των ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὴν περὶ αὐτῶν καλὴν ὑπόληψιν τῶν ἐγχωρίων,— τοιαύτη διαγωγὴ πρὸς τοιούτους ἀνθρώπους εἰς τοιαύτην θέσιν ἦτον ἀσυγχώρητον ἔγκλημα, καὶ πρᾶξις τόσον ἀπάνθρωπος καὶ χαμερπὴς, ὥστε Πορτογάλλοι μόνον καὶ Ἰησουΐται ἠδύναντο νὰ γένωσιν ἔνοχοι αὐτῆς.»

Οἱ φόβοι ὅμως τοῦ κυρίου Ἀδὰμ δὲν ἐπραγματοποιήθησαν·—οὐ μόνον δὲν ἐσταυρώθη ὡς πειρατὴς, ἀλλὰ μετακληθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος, διέτριψε παρ' αὐτῷ ἱκανὰ ἔτη· καὶ κατὰ τὸν ἴδιόν του λόγον τοσοῦτον εὐνοεῖτο ἐν τῇ αὐλῇ, ὥστε καὶ οἱ Ἰησουΐται αὐτοὶ ἤθελον νὰ μεταχειρίζωνται τὴν ἐκεῖ ἐπιῤῥοήν του, καὶ ἐκολάκευον αὐτὸν χάριν τῆς προστασίας του· λέγει δὲ ὅτι διὰ τῆς μεσολαβήσεώς του καὶ Ἱσπανοὶ καὶ Πορτογάλλοι ἀπέλαβον χάριτας παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, αἵτινες ἄλλως δὲν ἤθελον χορηγηθῆ. Περὶ τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἰαπὰν, ὁ κύριος Ἀδὰμ λέγει, « Μεταξωτὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα πωλοῦνται εὐκόλως, καὶ τοῖς μετρητοῖς. Οἱ Ἰαπονοὶ ἔχουσι τὸν τρόπον νὰ πληρόνωσιν ἀκόπως, καὶ ν' ἀγοράζωσιν εἰς τὰς ἐπωφελεστέρας τιμὰς, ἔχοντες ἱκανὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν χώρᾳ. Εὐτυχέστατος λαὸς, καθὸ πλούσιος ἐνταυτῷ καὶ φρόνιμος, ἔχοντες κατ' ἐξοχὴν τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα—ἀργύριον καὶ πνεῦμα, ἅτινα σπανίως συνυπάρχουσιν. Οἱ Ὁλλανδοὶ,» προσθέτει, « συγχωροῦνται ἐλευθέρως νὰ ἐμπορεύωνται, καὶ συνεφώνησαν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος νὰ πέμπωσι κατ' ἔτος ἓν ἢ δύο φορτία πραγματειῶν.»

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ Ἀγγλικὴ Ἑταιρεία τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἔστειλε τρία πλοῖα εἰς τὴν Ἰαπὰν, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ πλοιάρχου Ἰωάννου Σαρίς. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς ἦτον ἡ καθίδρυσις Ἀγγλικοῦ ἐμπορείου εἰς τὴν Ἰαπάν. Εἰς Φίρανδον, ἓν τῶν πολυαρίθμων νησίων, ἅτινα κεῖνται ἐγγὺς τῶν μεγαλητέρων Ἰαπονικῶν νήσων, ἠξιώθη ὁ πλοίαρχος Σαρὶς εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς. Οἱ ἐγχώριοι, λέγει, « εὐηρεστήθησαν παραπολὺ μὲ τὸν περιποιητικὸν τρόπον μας· καὶ ἡ Ἀγγλικὴ μουσικὴ ἀπετέλει οὐ μικρὸν μέρος τῆς διασκεδάσεως καὶ ἡδονῆς, ὅσην ἐδοκίμασαν ἐπὶ τῶν πλοίων· προθύμως δὲ ὑπεσχέθησαν νὰ μᾶς συνδράμωσιν ὅπως ἠδύναντο, ἐξαιρέτως ἀφοῦ ἐπαρουσιάσαμεν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ βασιλέως μας, ἥτις ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς θαυμαστὴν χαρὰν καὶ εὐαρέσκειαν. Ὁ διοικητὴς ὅμως δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν ἀνοίξῃ πρὶν φθάσῃ ὁ πρωράτης, ὅστις ἦτον ὁ συμπατριώτης καὶ φίλος μας κύριος Ἀδὰμ, ὑποκείμενον σημαντικὸν τότε εἰς τὴν Ἰαπονίαν. Ἔγγραφον ἐστάλθη ἀμέσως πρὸς αὐτὸν, καὶ ἄλλο πρὸς τὸν μέγαν αὐτοκράτορα, εἰς τὸ ἐνδότερον, δίδον εἰς αὐτοὺς τὰς περὶ ἡμῶν εἰδήσεις.» Διαταγὴ ἔφθασε μετ' οὐ πολὺ νὰ ὑπάγῃ ὁ πλοίαρχος πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος· καὶ εἰς τὴν ὁδοιπορίαν ταύτην ἔλαβε τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἴδῃ μέγα μέρος τῆς χώρας, καὶ δύο τῶν κυριωτέρων πόλεων, τὸ Μέακον καὶ τὸ Ὕεδον. Κατώρθωσε δὲ καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς του, λαβὼν ἄδειαν νὰ ἐμπορεύωνται οἱ Ἄγγλοι εἰς τὴν Ἰαπονίαν.

Ἕπεται συνέχεια.

ΟΜΗΡΟΣ.

Συνέχεια καὶ τέλος. Ἴδε Σελ. 129-132.

ΙΔΕΑ τις, προταθεῖσα μὲν καὶ ἄλλοτε, ἀποβληθεῖσα δὲ τότε ὡς πάντῃ ἀξιογέλαστος, ἀνεγεννήθη κατὰ τὸ τελευταῖον ἥμισυ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος, ὁποῖος ὁ Ὅμηρος, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ, καὶ ὅτι ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια εἶναι συλλογὴ ἐθνικῶν πατροπαραδότων μυθιστοριῶν, αἵτινες ἐστιχουργήθησαν καὶ διετηρήθησαν ὑπὸ ῥαψῳδῶν διαφόρων, καὶ τέλος διετάχθησαν εἰς τὴν παροῦσαν μορφὴν των ὑπὸ τοῦ Σόλωνος ἢ τοῦ Πεισιστράτου, 600 σχεδὸν ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Ὁ Οὐόλφιος καὶ ὁ Ἕϋν, δύο περιβόητοι Γερμανοὶ κριτικοὶ καὶ φιλολόγοι, ἔδειξαν μεγίστην σοφίαν καὶ εὐφυΐαν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δόξης ταύτης, ἥτις, καίτοι ἐκπληκτικὴ, καὶ ἐναντία εἰς τὰ αἰσθήματα τοῦ πρὸς τὸν Ὅμηρον δεισιδαίμονος σχεδὸν σεβασμοῦ ὅλων τῶν αἰώνων καὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν, εὑρῆκεν ὅμως ὑποδοχὴν παρὰ πολλοῖς. Ἰδοὺ οἱ λόγοι των·—

1. Οὐδὲν εἶναι μᾶλλον ἀπίθανον παρ' ὅτι εἰς ἄγροικον αἰῶνα, καὶ χωρὶς παραδειγμάτων, ἡ μεγαλοφυΐα ἑνὸς ἀνθρώπου παρήγαγε ποιήματα, ἅτινα κατὰ τὴν ὁμολογίαν ἁπάντων οὐδέποτ' ἐξισώθησαν· ἅτινα ὑπὸ κριτικῶν, προκατειλημμένων ἴσως, ἐθεωρήθησαν ὡς ἀριστουργήματα τέχνης τε καὶ μεγαλοφυΐας· καὶ ἅτινα ὑπῆρξαν ὁ τύπος, καθ' ὃν συνετέθησαν ὅλα τὰ μεταγενέστερα ἐπικὰ ποιήματα, καὶ ὅθεν ἐξήχθησαν οἱ κανόνες τῆς ἐπικῆς ποιήσεως.

2. Ἐπειδὴ δὲν ἀναγινώσκομεν περὶ νόμων ἢ δημοσίων ὑπομνημάτων ὅτι κατεγράφοντο, ἐκτὸς μετὰ πολὺν χρόνον ἀφοῦ συνετέθησαν τὰ ποιήματα ταῦτα, καὶ ἐπειδὴ ἡ πρώτη μέθοδος τοῦ γράφειν ἦτον ὁ ἐπίπονος καὶ ὀχληρὸς τρόπος τοῦ χαράττειν ἐπὶ ξύλου, λίθου, ἢ μετάλλου, εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ Ὅμηρος εἶχε τὰ μέσα νὰ καταγράψῃ 15,000, ἢ μᾶλλον 30,000 στίχων. Ἐπίσης ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑποθέσωμεν, ὅσον μεγαλοφυὲς καὶ ἂν ἦτο τὸ πνεῦμά του καὶ ἀκριβὲς τὸ μνημονικόν του, ὅτι ἠδυνήθη νὰ συλλάβῃ, καὶ νὰ συμπληρώσῃ καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας αὐτῶν, καὶ τόσον ὁμοειδῶς, δύο ποιήματα τόσον ἐκτεταμένα, ὅσον ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, χωρὶς τὴν δύναμιν τοῦ σημειόνειν τὰς ἐννοίας του, καὶ τοῦ ἐπανέρχεσθαι ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν εἰς τὰ προειρημένα.

3. Στερεώσαντες ἐπὶ τοιούτων βάσεων τὸ ἀπίθανον τοῦ ὅτι ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια συνετάχθησαν ὑφ' ἑνὸς ἀνθρώπου εἰς ἄγροικον κατάστασιν κοινωνίας, διϊσχυρίζονται ὅτι πρᾶγμα τόσον ἀπίθανον ἀπαιτεῖ πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ τὴν ἰσχυροτάτην ἀπόδειξιν. Τίποτε ὅμως δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἦναι σκοτεινότερον καὶ ἀβεβαιότερον τῆς καὶ αὐτὴν τὴν ὕπαρξιν τοῦ Ὁμήρου ἀφορώσης ἀποδείξεως· ἡ γέννησις, ἡ πατρὶς, ὁ αἰὼν αὐτοῦ, εἶναι ὅλα ἀμφισβητήσιμα· ἡ προσωπική του ἱστορία ἀγνοεῖται διόλου. Ἡ ὑπάρχουσα μάλιστα ἀπόδειξις βοηθεῖ τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι τὰ ποιήματα ταῦτα δὲν ἦσαν ἔργον ἑνὸς ἀνθρώπου. Εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἀναφέρονται οὐχὶ ὡς ἓν ὅλον, οὐχὶ ὡς ἐπὶ τοῦ παρόντος διατεταγμένα, ἀλλ' ὡς ἀπεσπασμένα τεμάχια, ἁρμόδια ὥστε ν' ἀπαγγέλλωνται καθ' ἑαυτά· ἡ δὲ διάταξις αὐτῶν εἰς τὴν παροῦσαν μορφὴν των ἀποδίδεται σαφῶς εἰς ὀψιμωτέραν ἐποχὴν, καὶ εἰς πρόσωπον πάντῃ διάφορον τοῦ ὑποτιθεμένου συγγραφέως. Ὁ Ὅμηρος αὐτὸς (ἂν Ὅμηρος ὑπῆρξεν) ἐδανείσθη ἀναμφιβόλως τὰς τύχας τῶν ἡρώων του ἀπὸ ἀρχαιοτέρους ποιητάς· καθότι οὐδεὶς ὑποθέτει ὅτι αὐτὸς ἐφεύρηκε τὴν ἱστορίαν τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, ἢ ὅτι συνήκμασε μὲ τοὺς εἰς αὐτὸν ἐνασχοληθέντας. Ὅθεν καὶ δυνάμεθα φυσικῷ τῷ λόγῳ νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ ῥαψῳδοὶ, οἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὰ Ὁμηρικὰ ποιήματα, καὶ περὶ ὧν γινώσκομεν ὅτι ἦσαν οἱ διατηρηταὶ τῶν ποιημάτων τούτων, ἦσαν κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους καὶ οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν· ἀδιακόπως δὲ περιστρεφόμενα εἰς τοὺς νόας ἀνθρώπων περὶ τὰς αὐτὰς ὑποθέσεις καταγινομένων, καὶ τὸ αὐτὸ φρόνημα ἐμπεπνευσμένων, εὐπρεπίζοντο βαθμηδὸν, καὶ συνεδέοντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἑωσοῦ ἀνώτερόν τι πνεῦμα, ὁ Σόλων ἢ ὁ Πεισίστρατος, ἐτελειοποίησε τὴν διάταξιν, καὶ μᾶς ἔδωκε τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν, ὁποῖαι νῦν ὑπάρχουσι. Ἡ θεωρία αὕτη μόλις συμβιβάζεται μὲ τὴν τοῦ σχεδίου ἑνότητα καὶ τὴν ἐντέλειαν τῆς τέχνης, τὰς ἀποδιδομένας ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ ἄλλων κριτικῶν εἰς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ποιήματα· ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ σχεδίου ἑνότης ἐπίσης καταστρέφεται ὑπὸ τῆς γνώμης νεωτέρων κριτικῶν, ὅτι πολλὰ μέρη τῶν ὅσα ὁ Ἀριστοτέλης ἐνόμιζε γνήσια πονήματα τοῦ Ὁμήρου εἶναι πραγματικῶς παρενθέσεις ὀψιμωτέρου αἰῶνος. Ἀλλότριον τοῦ σκοποῦ μας ἤθελεν εἶσθαι νὰ ἐμβῶμεν εἰς ὑπόθεσιν τόσον σκοτεινήν· ἀλλὰ τὰ ἑπόμενα τεμάχια ὑπωπτεύθησαν οἱ μὲν τοῦτο, οἱ δὲ ἐκεῖνο·—εἰς τὴν Ἰλιάδα, τὸ πέμπτον καὶ τὰ τελευταῖα ἓξ βιβλία, τὴν διὰ νυκτὸς ἐκστρατείαν τοῦ Ὀδυσσέως καὶ Διομήδους, τὴν μονομαχίαν τοῦ Ἕκτορος καὶ Αἴαντος, τὴν περιγραφὴν τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως· εἰς δὲ τὴν Ὀδύσσειαν, τὸ ἔσχατον βιβλίον, καὶ μέρος τοῦ παρατελευταίου, καὶ τὴν παρὰ τοῦ Ὀδυσσέως ἔκκλησιν τῶν σκιῶν τῶν νεκρῶν.

Διὰ λόγων, ὁποῖοι οἱ προειρημένοι, ὑποστηρίζει τὴν ὑπόθεσίν του ὁ Οὐόλφιος· ἀλλ' ὀλίγους ἐλπίζομεν ὅτι θέλει καταπείσει. Τὸ κάλλος τοῦ ποιήματος τῳόντι μένει τὸ αὐτὸ, ὁπωσδήποτε καὶ ἂν ὑπο-

θέτωμεν ὅτι ἐποιήθη. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ μεταφέρωμεν τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμόν μας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μεγάλου ἀοιδοῦ, παντοδυνάμου καὶ πανσέπτου ἐν τῇ ἀσθενείᾳ καὶ ἀτυχίᾳ αὐτοῦ, εἰς πολυμελῆ ἑταιρείαν· καὶ ἡ ἀπώλεια τοῦ ἀτομικοῦ Ὁμήρου ἀπὸ μεταξὺ τῶν ὑπερφυῶν πνευμάτων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἤθελεν εἶσθαι ὡς ἡ ἀπώλεια ἑνὸς τῶν λαμπροτάτων ἀστέρων ἐκ τοῦ στερεώματος.

Μεταγενέστερος Γερμανὸς συγγραφεὺς, ὁ Μύλλερος, ἐπανῆλθε σχεδὸν εἰς τὴν περὶ τούτου ἀρχαίαν πίστιν. Αὐτὸς τὸ θεωρεῖ ὡς βέβαιον, ὅτι πρὸ τοῦ αἰῶνος τοῦ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ἡ ποίησις εἶχε καλλιεργηθῆ, καὶ στερεωθῆν ἡ ἐθνικὴ μυθολογία· ὅτι τὰ ὀνόματα, αἱ ἰδιότητες, καὶ αἱ πράξεις τῶν θεῶν καὶ ἡρώων ἦσαν προσδιωρισμένα καὶ παραδεδεγμένα ὡς ἄρθρα δημοτικῆς πίστεως· καὶ ὅτι ἡ μορφὴ καὶ τὸ μέτρον τοῦ ἐπικοῦ ποιήματος ἦσαν ἤδη ἀποφασισμένα, ὅτε ὁ Ὅμηρος ἔδωκεν εἰς τὴν ἐπικὴν ποίησιν τὴν πρώτην αὐτῆς μεγάλην ὤθησιν. Πρὸ τῶν χρόνων αὐτοῦ μοναδικαὶ μόνον πράξεις καὶ τύχαι ἐξυμνοῦντο διὰ συντόμων στιχουργημάτων· οἱ ἀοιδοὶ εὐχαριστοῦντο διασαφηνίζοντες ἰδιαίτερά τινα μέρη τῆς ἡρωϊκῆς μυθολογίας τοῦ ἔθνους· λόγου χάριν, ὅλης τῆς ἱστορίας τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου οὔσης πασιγνώστου, ὁ ποιητὴς ἢ ὁ ῥαψῳδὸς ἠδύνατο ν' ἀρχίσῃ διαμιᾶς τὸν λόγον περὶ μιᾶς τινὸς τύχης, ὁποία ἡ μονομαχία τοῦ Ἕκτορος καὶ τοῦ Αἴαντος, ἢ ἡ διὰ νυκτὸς ἐκστρατεία τοῦ Ὀδυσσέως καὶ Διομήδους, ἄνευ προοιμίου ὥστε νὰ εἴπῃ τίνες ἦσαν οἱ ἐνεργοῦντες, ἢ πῶς συνέβη νὰ ἐνασχοληθῶσιν οὕτως. Ἦτο δὲ δυνατὸν νὰ ποιήσῃ τις καὶ μακροτέραν σειρὰν τῶν ἀνδραγαθιῶν τοῦ αὐτοῦ ἥρωος· ἀλλ' ἔμενον πάντοτε συλλογὴ ἀνεξαρτήτων ποιημάτων περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, καὶ δὲν ἔφθανον ποτὲ εἰς τὴν ἑνότητα τοῦ χαρακτῆρος, ἥτις ἀποτελεῖ ἓν ποίημα. Φαινόμενον πάντῃ καινὸν ἐπαρουσιάσθη, καὶ ἁρμόδιον νὰ κάμῃ τὴν βαθυτέραν ἐντύπωσιν, ὅτε ποιητὴς ἔκλεξεν ὑπόθεσιν τῆς ἡρωϊκῆς παραδόσεως, ἥτις (ἐκτὸς τῆς συνεχείας αὐτῆς πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη τῶν αὐτῶν πατροπαραδότων διηγημάτων) εἶχεν ἐν ἑαυτῇ τὰ μέσα τοῦ νὰ διεγείρῃ ζωηρὰν προσπάθειαν, καὶ νὰ εὐχαριστῇ τὸν νοῦν, καὶ συγχρόνως ἦτο δεκτικὴ τοιαύτης ἀναπτύξεως, ὥστε τὰ κυριώτερα ὑποκείμενα ἠδύναντο νὰ παρασταθῶσιν ἐνεργοῦντα ἕκαστον μὲ ἴδιον καὶ ἀτομικὸν χαρακτῆρα, χωρὶς ν' ἀμαυρόνωσι τὸν προΰχοντα ἥρωα καὶ τὸν κύριον σκοπὸν τοῦ ποιήματος.

Περὶ δὲ τῶν ἐνστάσεων αἵτινες προετάθησαν, ὅτι τάχα ἦτον ἀδύνατον νὰ συντεθῶσι τοιαῦτα ποιήματα, ἐκτὸς διὰ τοῦ μέσου τῆς γραφῆς, ἰδοὺ τί παρατηρεῖ ὁ Μύλλερος· — « Τὸ πρᾶγμα φαίνεται δύσκολον εἰς ἡμᾶς καθὸ ἀγνοοῦντας τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ μὴ δυναμένους νὰ συλλάβωμεν πλάσμα τοῦ νοὸς ἄνευ τῶν μέσων, ἅτινα διὰ τῆς χρήσεως κατήντησαν εἰς ἡμᾶς δευτέρα φύσις· ἀλλ' οὐδεμία δυσκολία ὑπάρχει ὡς ἐκ τῶν γενικῶν νόμων τῆς ἀνθρωπίνου διανοίας. Τίς δύναται ν' ἀποφασίσῃ πόσας χιλιάδας στίχων ἄνθρωπος πεποτισμένος τὴν ὑπόθεσίν του, καὶ παραδεδομένος εἰς τὴν θεωρίαν αὐτῆς, ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ εἰς ἓν ἔτος, καὶ νὰ τὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τὴν μνήμην μαθητῶν ἀφωσιωμένων εἰς τὸν διδάσκαλον αὐτῶν καὶ εἰς τὴν τέχνην του; Ἀλλὰ διατί νὰ συντεθῶσι τὰ διεξοδικὰ ταῦτα ἐπικὰ ποιήματα, ἐὰν ποτὲ δὲν ἀπηγγέλλοντο ἀκέραια; καὶ εἰς ποίας περιστάσεις ἠδύνατο νὰ γένῃ τοῦτο; πότε εὑρίσκοντο τόσον διατεθειμένοι οἱ ἀκροαταὶ, ὥστε νὰ δώσωσι προσοχὴν εἰς ὅλην τὴν Ἰλιάδα, καὶ νὰ αἰσθανθῶσιν ὅλην τὴν δύναμιν καὶ ὅλον τὸ θέλγητρον τοῦ ποιήματος; Ποῖα συμπόσια, ἐρωτῶσιν, ἢ ποῖαι ἑορταὶ ἦσαν ἀρκετὰ μακραὶ πρὸς ἀπαγγελίαν τοσούτων χιλιάδων στίχων; Ἐὰν ὅμως οἱ Ἀθηναῖοι ἠδύναντο εἰς μίαν πανήγυριν ν' ἀκούσωσιν ἐκ διαδοχῆς ἐννέα περίπου τραγῳδίας, τρία σατυρικὰ δράματα, καὶ ἄλλας τόσας κωμῳδίας, χωρίς ποτε νὰ συλλογισθῶσιν ὅτι ἤθελεν εἶσθαι καλήτερον νὰ διανείμωσι τὴν ἀπόλαυσιν ταύτην εἰς ὅλον τὸ ἔτος, διὰ τί δὲν ἠδύναντο οἱ Ἕλληνες τῶν ἀρχαιοτέρων χρόνων ν' ἀκούσωσι τὴν Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσσειαν, ἴσως δὲ καὶ ἄλλα ποιήματα, εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτήν; Ἂς φυλαττώμεθα μὴ μετρῶμεν διὰ τῆς ἡμετέρας χαύνου καὶ ἀκαταστάτου ἀναγνώσεως τὴν διανοητικὴν ἔντασιν, μεθ' ἧς λαὸς ἐνθουσιωδῶς εἰς τοιαύτας ἀπολαύσεις ἀφωσιωμένος ἐξηρτᾶτο ἐν ἀγαλλιάσει ἀπὸ τὰ χείλη τοῦ ἀοιδοῦ,

Τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

Ἐν βραχυλογίᾳ, ἦτο καιρὸς (καὶ ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια εἶναι τὰ ὑπομνήματα αὐτοῦ) ὁπότε ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, οὐχὶ τῳόντι εἰς τὰ συμπόσια, ἀλλ' εἰς τὰς πανηγύρεις, καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν κληρονομικῶν ἡγεμόνων των, ἤκουον καὶ ἀπήλαυον ταῦτα καὶ ἄλλα ἧττον ἀξιόλογα ποιήματα, ὡς ἦτο σκοπὸς ν' ἀκούωνται καὶ ν' ἀπολαύωνται, τουτέστι, καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ἀκεραιότητα. Ἐὰν εἰς τὴν ἀρχαίαν ταύτην ἐποχὴν ἀπηγγέλλοντό ποτε ἕνεκα βραβείου, καὶ ἐν συναγωνισμῷ πρὸς ἄλλους, εἶναι ἀμφίβολον, καίτοι οὐχὶ ἀπίθανον. Ἀλλ' ὅτε ηὔξησεν ἡ τῶν ῥαψῳδῶν συῤῥοὴ εἰς τοὺς ἀγῶνας· ὅτε, συγχρόνως, οἱ ἀκροαταὶ ἀπέβλεπον μᾶλλον εἰς τὴν τέχνην τοῦ ἀπαγγέλλοντος παρ' εἰς τὸ κάλλος τοῦ πασιγνώστου ἀπαγγελλομένου ποιήματος· καὶ ὅτε, ἐκτὸς τῶν ῥαψῳδιῶν, οἰκειοποιοῦντο μέρος τοῦ χρόνου καὶ ἄλλαι μουσικαί τε καὶ ποιητικαὶ παραστάσεις, τότε ἔλαβον ἄδειαν οἱ ῥαψῳδοὶ ν' ἀπαγγέλλωσι χωριστὰ μέρη ποιημάτων, δι' ὧν ἤλπιζον νὰ φανῇ μᾶλλον ἡ ὑπεροχή των· καὶ ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια (ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἀκόμη καταγραφῆν) ὑπῆρχον πρὸς καιρὸν μόνον ὡς διεσκορπισμένα καὶ ἀσύνδετα κλάσματα. Ὅθεν καὶ εἴμεθα πάντοτε ὑπόχρεοι εἰς τὸν κανονίσαντα τοὺς εἰς τὰ Παναθήναια ἀγῶνας τῶν ῥαψῳδῶν (εἴτε τὸν Σόλωνα εἴτε τὸν Πεισίστρατον) διότι ἠνάγκασεν αὐτοὺς ν' ἀκολουθῶσιν εἷς τὸν ἄλλον κατὰ τὴν τάξιν τοῦ ποιήματος, καὶ διότι ἀποκατέστησεν οὕτω τὰ μεγάλα ταῦτα ποιήματα εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν ἀκεραιότητα.»

Διὰ τοιούτων καὶ ἄλλων ἰσχυρῶν λόγων ὑποστηρίζει ὁ Μύλλερος τὴν γνησιότητα τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας ὡς ποιημάτων τοῦ Ὁμήρου· καὶ τὴν σήμερον εὐχαρίστως παρατηροῦμεν ὅτι οἱ σοφώτεροι κριτικοὶ κλίνουσιν εἰς τὴν γνώμην ταύτην, — τὴν γνώμην τῶν μεγάλων φιλοσόφων καὶ κριτικῶν τῆς ἀρχαιότητος, τοῦ Ἀριστοτέλους, Λογγίνου, Ἀριστάρχου, κλπ.

Σημειωτέον ἐπὶ τέλους, ὅτι μεταξὺ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ὑπῆρχον τινὲς ἀποδίδοντες μὲν εἰς τὸν Ὅμηρον τὴν Ἰλιάδα, ἀλλ' ἀρνούμενοι ὅτι αὐτὸς ἐποίησε τὴν Ὀδύσσειαν, καὶ διὰ τοῦτο καλούμενοι Οἱ Χωρίζοντες· τῆς δοξασίας ὅμως ταύτης ἦσαν πάντοτε ὀλίγοι οἱ ὀπαδοί. Τοὺς δὲ Ὕμνους, συλλογήν τινα ἐπιγραμμάτων, καὶ τὴν Βατραχομυομαχίαν δὲν παραδέχονται οἱ νεώτεροι κριτικοὶ ὡς Ὁμηρικὰ ποιήματα. Οἱ Ὕμνοι φαίνονται μεταγενέστεροι τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας, καὶ διαφόρων ἐποχῶν. Ὁ Μύλλερος ὑποθέτει περὶ αὐτῶν ὅτι ἐχρησίμευον οἱ μὲν βραχύτεροι ὡς εἰσαγωγαὶ εἰς τὰς ἀπαγγελίας τῶν ῥαψῳδῶν· οἱ δὲ μακρότεροι ὡς προάσματα εἰς τοὺς ὑπὲρ βραβείου πανδήμους συναγωνισμούς των. Ἡ Βατραχομυομαχία εἶναι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἔτι μεταγενεστέρα.

ΤΑ ΠΛΟΥΤΗ ΤΩΝ ΜΕΞΙΚΑΝΩΝ.

ΤΟ Μεξικὸν δύναται νὰ ὀνομασθῇ κατ' ἐξοχὴν ἡ ἀργυρᾶ χώρα. Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, ὁ πλοῦτος τῶν μεγάλων κτητόρων τῆς γῆς εἶχε φθάσειν εἰς τὸν κολοφῶνά του. Ἡ θαυμαστὴ ἐπιτυχία τῶν μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων, αἵτινες ἐξηκολούθουν ἀκμάζουσαι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μίαν σχεδὸν ἑκατονταετηρίδα ἄνευ σημαντικῆς τινος διακοπῆς, εἶχεν ἐμψυχώσει καὶ τὴν γεωργίαν· ἄπειροι δὲ καταστάσεις ἐπραγματοποιήθησαν ὑπὸ τῶν κτητόρων τῆς γῆς καὶ τῶν κεφαλαιούχων. Ἦσαν ἄτομα, ἅτινα ἐλάμβανον 200,000 δίστηλα κατ' ἔτος ἀπὸ τὴν γῆν μόνον, χωρὶς τῶν μεταλλείων. Ὁ Κόμης τῆς Οὐαλενκιανῆς εἶχε λάβειν εἴς τινας ἐνιαυτοὺς $1,200,000 ἀπὸ τὸ μοναδικὸν μεταλλεῖον τῆς Οὐαλενκιανῆς· ἡ ἰδιοκτησία τῆς οἰκογενείας του εἰς γῆν, χωρὶς τοῦ εἰρημένου μεταλλείου, ὑπελογίζετο ὡς 30 ἑκατομμυρίων διστήλων. Ἐδίδοντο δὲ εἰς ἀσωτίας τόσον ὑπερβολικὰς, ὅσον τὰ πλούτη των ἦσαν ὑπέρογκα. Ὁ Κόμης Ῥέγλας ἦτο τόσον βαθύπλουτος, ὥστε, ὁπότε ὁ υἱός του ἐβαπτίσθη, ὅλη ἡ συνοδία ἐβάδισεν ἀπὸ τοῦ οἴκου εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ ὄγκων ἀργύρου. Ἡ Κόμησσα, δυσαρέσκειαν λαβοῦσα πρὸς τὴν ἀντιβασίλισσαν, ἔστειλε πρὸς αὐτὴν, εἰς ἔνδειξιν συμβιβασμοῦ, λευκὴν ἐμβάδα ἐξ ὁλοσηρικοῦ (ἀτλαζίου), κεκαλυμμένην ὅλως διόλου ἀπὸ μεγάλους ἀδάμαντας. Ὁ Κόμης προσεκάλεσε τὸν βασιλέα τῆς Ἱσπανίας νὰ ἐπισκεφθῇ τὰς Μεξικανικὰς ἐπαρχίας του, βεβαιόνων αὐτὸν ὅτι αἱ ὁπλαὶ τῶν ἵππων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος δὲν ἤθελον ἐγγίξει τίποτε εἰμὴ στερεὸν ἄργυρον ἀπὸ τὴν Βέρα Κρουζ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, (διάστημα 180 μιλίων!) Τοῦτο μὲν ἴσως ἦτο καύχημα· ἀλλὰ δεῖγμα βεβαιότερον τοῦ πλοότου αὐτοῦ εἶναι ὅτι ἔκαμε νὰ ναυπηγηθῶσιν εἰς τὴν Αὐάναν, ἰδίᾳ του δαπάνῃ, δύο ἐκ τῶν μεγίστων δικρότων ἀπὸ μαώνιον καὶ κέδρον, ἅτινα ἐδωρήσατο εἰς τὸν βασιλέα.

Ο ΝΟΥΣ.

ΠΟΣΟΝ ἀξιοθαύμαστος ὁ λεγόμενος Νοῦς! Πόσον πολυτιμότερος ὑπὲρ πᾶν τὸ πεποιημένον ὑλικὸν σύμπαν! Ἓν μόνον ὂν ὑπερβαίνει αὐτὸν, ὁ Θεός. Τὰ πάντα ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται· ὁ δὲ Νοῦς διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα.

Ὁποίαν ἀφορμὴν εἰς ἔκπληξιν καὶ θαυμασμὸν μᾶς παρέχουσιν αἱ δυνάμεις του! αἱ αἰσθήσεις, ἡ μνήμη, τὸ λογικόν του — τὸ παρελθὸν, τὸ ἐνεστὼς, τὸ μέλλον, ὅλον τὸ σύμπαν, καὶ ἂν τὸ σύμπαν ἔχῃ ὅρια, μᾶλλον καὶ παρ' ὅλον τὸ σύμπαν, συμπεριλαμβανόμενα εἰς ἕνα μόνον διαλογισμόν! καὶ μ' ὅλην τὴν ταχεῖαν ταύτην ἀπειροειδῆ καὶ ἀτελεύτητον μεταβολὴν τῶν αἰσθημάτων, ἐπίμονος καὶ ἀμετάβλητος διάρκεια, πρὸς ἣν παραβαλλομένη ἡ διάρκεια ἐξωτερικῶν πραγμάτων δὲν εἶναι παρ' ὡς ἡ ὕπαρξις μιᾶς στιγμῆς!

Πόσον δὲ αὐξάνεται ἡ ἔκπληξις καὶ ὁ θαυμασμὸς οὗτος, ὁπόταν θεωρήσωμεν τὰ ἀριστουργήματα τοῦ νοός· τὰς πόλεις, τὰς καλλιεργημένας πεδιάδας, καὶ πᾶσαν τὴν ποικιλίαν τοῦ λαμπροῦ ἐκείνου θεάτρου, εἰς ὃ ἡ τέχνη τοῦ ἀνθρώπου μετεμόρφωσε τὰς ἐρήμους καὶ τὰ δάση, καὶ τοὺς βράχους τῆς ἀρχικῆς φύσεως· ὅταν ἴδωμεν αὐτὸν μὴ περιορίζοντα τὰς ἐργασίας τῆς τέχνης του εἰς ἣν ἐφαίνετο περικεκλεισμένος γῆν, ἀλλὰ διαῤῥηγνύοντα καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα, ἅτινα ἐφαίνοντο περικυκλοῦντα αὐτὸν ὡς ἀνυπέρβλητον περίφραγμα, — διαβαίνοντα τοὺς ὠκεανοὺς, — καταπατοῦντα τὴν ὁρμὴν καὶ ἀνέμων καὶ ῥευμάτων· — μετεωριζόμενον καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ὕψη τῆς ἀτμοσφαίρας· ὅταν θεωρήσωμεν τὰς ἔτι μεγαλητέρας μεταμορφώσεις, τὰς ἐνεργηθείσας ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἠθικὸν θέατρον, καὶ παραβάλωμεν πρὸς τὰς δυστυχίας τῆς βαρβάρου ζωῆς τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν εὐνομουμένης πολιτείας· ὅταν ἴδωμεν, ὑπὸ τὴν ἐπιῤῥοὴν νομοθετικῆς σοφίας, ἀναρίθμητα πλήθη ὑποτασσόμενα, ἐναντίον εἰς τὰ ἰσχυρότερα πάθη των, εἰς τὰς χαλινώσεις δυνάμεως μόλις ὑπ' αὐτῶν κατανοουμένης, καὶ τ' ἀδικήματα ἑνὸς μόνου ἀτόμου σημειούμενα καὶ παιδευόμενα χιλιάδας λευγῶν μακρὰν τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἐπράχθησαν!

Η ΣΒΕΚΙΑ, μὲ πληθυσμὸν μόλις 3,000,000, διατηρεῖ 70 πολιτικὰς ἐφημερίδας, καὶ διάφορα περιοδικὰ θρησκευτικοῦ ἢ ἐπιστημονικοῦ χαρακτῆρος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ ΤΩΝ ΘΕΙΩΝ ΝΟΜΩΝ.

Οἱ Ῥωμαϊκοὶ νόμοι δὲν ἐσυγχώρουν εἰς κἀνένα Ῥωμαῖον νὰ ἀγνοῇ τοὺς πολιτικοὺς νόμους· οὐδὲ κἀνεῖς Ῥωμαῖος ἠδύνατο νὰ προφασισθῇ ἐπὶ κριτηρίου τὴν ἄγνοιαν τῶν νόμων. Αὕτη ἡ διαταγὴ φαίνεται ὅτι ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἀπ' αὐτὴν τὴν Ἁγίαν Γραφήν· ὅπου ὁ Θεὸς, δίδων τοὺς νόμους εἰς τὸν Μωϋσῆν, τὸν προστάσσει νὰ τοὺς φανερώσῃ εἰς ὅλην τὴν Συναγωγὴν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καθὼς καὶ ἕκαστον ἀπὸ τοὺς Ἰσραηλίτας, ὄχι μόνον αὐτὸς νὰ τοὺς ἐξεύρῃ, ἀλλὰ καὶ τὰ τέκνα του νὰ διδάσκῃ·* ὁ δὲ Μωϋσῆς προστάσσει καὶ αὐτὸς τοὺς ἱερεῖς νὰ τοὺς ἀναγινώσκωσιν εἰς ὅλον τὸν λαὸν, ἄνδρας ὁμοῦ καὶ γυναῖκας. Διὰ τί; « Ἵν' ἀκούσωσι (λέγει), καὶ ἵνα μάθωσι φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν· καὶ ἀκούσονται ποιεῖν πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου· καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, οἳ οὐκ οἴδασιν, ἀκούσονται, καὶ μαθήσονται φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν.» Καὶ βέβαια, ἐὰν, ὅσα ἐγράφησαν, ἐγράφησαν διὰ διδασκαλίαν ἡμετέραν· καὶ ἂν ὅλαι αἱ πλάναι προέρχωνται ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν τῶν θείων νόμων· τίς εἶναι τόσον ἀνόητος, ὥστε νὰ μὴ καταλαμβάνῃ, ὅτι εἶναι ἀσυγκρίτως ἀναγκαιότερον εἰς αὐτὸν τὸ νὰ ἐξεύρῃ τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ὅ,τι ἦτον εἰς ἕνα Ῥωμαῖον νὰ ἐξεύρῃ τοὺς πολιτικοὺς νόμους τῆς Ῥώμης; Ὁ Ῥωμαῖος πολίτης, ἀγνοῶν τοὺς νόμους τῆς ἰδίας πατρίδος, ἐκινδύνευε νὰ ζημιωθῇ τὸ περισσότερον αὐτὴν τὴν πρόσκαιρον ζωήν· ὁ δὲ Χριστιανὸς, τοῦ ὁποίου τὸ πολίτευμα εἶναι εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἂν ἀγνοῇ τοὺς νόμους αὐτῆς τῆς οὐρανίου πατρίδος, κινδυνεύει νὰ ἐξορισθῇ διὰ παντὸς ἀπ' αὐτὴν, καὶ νὰ καταντήσῃ εἰς μίαν ἀθλιότητα χωρὶς τέλος. Διότι, καθὼς ἀνίσχυρος ἦτον ἡ πρόφασις ἑνὸς Ῥωμαίου ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τοὺς νόμους, ἐπίσης καὶ περισσότερον ἀδύνατον εἶναι εἰς τὸν Χριστιανὸν νὰ δικαιωθῇ μὲ τὴν ἄγνοιαν τῶν θείων νόμων εἰς τὸ κριτήριον τοῦ Ὑψίστου καὶ ἀδεκάστου Νομοθέτου· ὅπου, καθὼς αὐτὸς λέγει, θέλει δαρῇ καὶ ὁ μὴ γνοὺς, καθὼς καὶ ὁ γνούς.

Αὕτη ἡ μελέτη τῶν θείων νόμων, ἐὰν καὶ ἀναντιρρήτως ἀναγκαία, ἠμελήθη τὴν σήμερον, καθὼς καὶ ἄλλα καλά· καὶ δὲν εἶναι ἄλλο κοινότερον παρὰ τὸ νὰ βλέπῃ τις τοὺς περισσοτέρους τοῦ παρόντος καιροῦ Χριστιανοὺς εἰς παντελῆ ἄγνοιαν, ἢ (τοὐλάχιστον) εἰς ἐπιπόλαιον καὶ ἀμέθοδον γνῶσιν τῆς ἰδίας αὐτῶν θρησκείας. Οἱ γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ ἦναι οἱ πρῶτοι κατηχηταὶ τῶν ἰδίων τέκνων, ἀκατήχητοι αὐτοὶ, οὔτε δύνανται, οὔτε θέλουσι νὰ διδάξωσι τὰ τέκνα των. Ἂν τοὺς ἐρωτήσῃς, ἔχουσι καιρὸν δι' ὅλας τὰς ἄλλας βιωτικὰς ὑποθέσεις καὶ μερίμνας· καταγίνονται μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν εἰς τὸ νὰ συναθροίσωσι πλοῦτον διὰ τὰ τέκνα των· σπουδάζουσι νὰ συγκροτήσωσιν ἐπιγαμίας εὐτυχεῖς· διὰ μόνην τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων αὐτῶν δὲν εὐκαιροῦσιν· ἢ, καὶ ἂν εὐκαιρήσωσιν, ὅλη ἡ ἀνατροφὴ, τὴν ὁποίαν δίδουσιν εἰς αὐτὰ, περιορίζεται εἰς τὸ νὰ τὰ διδάσκωσι, τίνι τρόπῳ νὰ στολίζωνται, καὶ πῶς νὰ προσφέρωνται εἰς τὰς ἀμοιβαίας ἐπισκέψεις καὶ προσρήσεις. Καὶ εἰς τοὺς τοιούτους γονεῖς ἁρμόζει κατὰ πολλὰ τὸ ὁποῖον ἔλεγεν ὁ Κράτης· « Ἄνθρωποι, ποῦ τρέχετε; τί καταγίνεσθε μὲ τοσαύτην σπουδὴν εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσητε χρήματα, ἔπειτα ἀμελεῖτε τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων, εἰς τὰ ὁποῖα θέλετε ἀφήσει τὰ χρήματα;» Ὅσοι δὲ πάλιν ἀπὸ τοὺς γονεῖς φαίνονται ὅτι ἔχουσι φροντίδα διὰ τὰ τέκνα των, αὐτοὶ προφασίζονται, ὅτι δὲν ἐξεύρουσι τὸν τρόπον, καθ' ὃν πρέπει νὰ τὰ διδάξωσι.

[Κοραῆς.]

* Εἰς πολλότατα μέρη τῆς Γραφῆς προστάσσει ὁ Θεὸς τὸν Μωϋσῆν νὰ φανερόνῃ τοὺς νόμους εἰς τὸν Ἰσραὴλ μὲ ταῦτα τὰ λόγια· « Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·» τοὺς γονεῖς δὲ πάλιν νὰ διδάσκωσι τὰ τέκνα, Δευτερονομ. 6. 7.

ΤΟ ΥΦΑΣΜΑ ΤΗΣ ΑΡΑΧΝΗΣ.

Εἰς τὰ πάγκοινα μὲν, συγχρόνως δὲ ἀξιοθαύμαστα φαινόμενα, ἀνήκει καὶ ἡ τῆς Ἀράχνης εὐφυεστάτη ἐργασία. Αἱ λεπτότατα καὶ σχεδὸν ἀόρατοι ἐκεῖναι κλωσταὶ, αἵτινες, συμπλεκόμεναι ἢ ὑφαινόμεναι, ἀποτελοῦσι τὸ δίκτυον, δι' οὗ συλλαμβάνει τὰ ἔντομα ἐξ ὧν τρέφεται, εἵλκυσαν βεβαίως τὴν προσοχὴν ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀναγνωστῶν μας. Δὲν ὑφαίνουσιν ὅμως οὐδὲ νήθουσιν ὅλαι αἱ ἀράχναι. Τινὲς ἐνεδρεύουσιν ὑπὸ λίθους ἢ φύλλα, κἀκεῖθεν ὁρμῶσιν, ὡς τίγρεις, κατὰ τῶν διαβαινόντων ἐντόμων. Ἄλλαι καταδιώκουσι τὸ θῦμά των, καὶ ἀφοῦ συλλάβωσι μεταφέρουν αὐτὸ εἰς τὴν ὀπήν των, ὅπου τὸ καταβιβρώσκουν ἐν ἀνέσει. Ἄλλαι ἐπιπλέουν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος, καὶ ἄλλαι, ὡς ἡ ἐνυδρὶς, καταδύουσι πρὸς ζήτησιν τροφῆς, — τῶν σωμάτων αὐτῶν διατηρουμένων στεγνῶν ὑπὸ τῆς περικυκλούσης αὐτὰ ἀτμοσφαίρας τοῦ ἀέρος.

Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ λόγος ἡμῶν περὶ τῶν ὅσαι ὑφαίνουσιν, ἢ ἐξαπλοῦσι τὰ δίκτυά των ὡς παγίδας πρὸς σύλληψιν τῶν ἀπροσέκτων. Πρῶτον δὲ, ἃς ἐξετάσωμεν τὴν φύσιν τῆς ὕλης ἣν μεταχειρίζονται. Τὸ νῆμα τῆς ἀράχνης ὁμοιάζει τὸ τοῦ μεταξοσκώληκος καὶ ἄλλων καμπῶν, ἐξαγόμενον ἀπό τινα ταμεῖα ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἐντόμου, περιέχοντα κολλητικήν τινα οὐσίαν.

Ἂν ἐξετάσῃς ἀράχνην λεπτομερῶς, θέλεις κατανοήσει τέσσαρα ἢ ἓξ τιτθοειδῆ ἀγκώματα, ὡς παριστάνονται εἰς τὴν ἐπισυνημμένην εἰκονογραφίαν. Ταῦτα εἶναι τὰ ὄργανα, δι' ὧν σύρεται τὸ νῆμα κατὰ τρόπον περιεργότερον τοῦ τῶν σχοινοπλόκων. Ἕκαστον δὲ τῶν ἀγκωμάτων ἔχει πλῆθος σωλήνων, τόσον ὑπερβολικὰ λεπτῶν, ὥστε πολλάκις διάστημα ὀλίγον μεγαλήτερον τῆς αἰχμῆς τῆς βελόνης περιέχει, κατὰ τὸν Ρεωμύρον, χιλίους! Ἐξ ἑκάστου τῶν

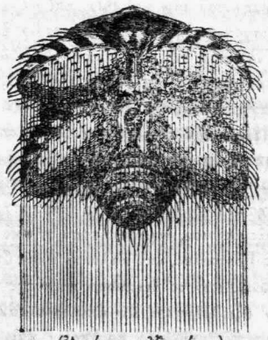

(Ἀράχνη νῠξημένη.)

σωλήνων τούτων προέρχεται νῆμα ἐκπληκτικῶς λεπτὸν, τὸ ὁποῖον, ἀμέσως ἀφοῦ ἐξέλθῃ, συνενούμενον μετὰ τῶν λοιπῶν, σχηματίζει ἓν μόνον· ὅθεν ἀφ' ἑκάστου ἀγκώματος προέρχεται σύνθετον νῆμα· καὶ τὰ τέσσαρα ταῦτα νήματα ἑνούμενα εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀποτελοῦσι τὸ βλεπόμενον παρ' ἡμῶν, καὶ τὸ χρησιμεῦον εἰς τὴν ἀράχνην πρὸς κατασκευὴν τοῦ ὑφάσματός της.

Ἐκ τοιαύτης λεπτῆς ὕλης κατασκευάζει τὰ δίκτυά της ἡ ἀράχνη· ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ὑφαίνει αὐτά; ποῖα ἐργαλεῖα μεταχειρίζεται πρὸς τοῦτο; Ἡ ἀράχνη μεταχειρίζεται μόνον τὰ ἐργαλεῖα τῆς φύσεως, δηλ. τοὺς ὄνυχας τῶν ποδῶν της. Διὰ μέσου τούτων ὁδηγεῖ καὶ διατάσσει τὰς κολλητικὰς κλωστὰς, τὰς συρομένας ἀπὸ τὰ τιτθοειδῆ ἐξογκώματα. Ἐπὶ σκοπῷ δὲ τοῦ νὰ ἦναι δραστηριώτεροι ὡς ἐργαλεῖα, δύο τῶν ἀνύχων (τοὐλάχιστον εἰς πολλὰ εἴδη) ἔχουσιν ὑποκάτω ὀδάντια ὡς κτενίου, δι' ὧν χωρίζονται καταλλήλως καὶ διατίθενται αἱ κλωσταί· ἀλλὰ, περιπλέον, συχνάκις χρειάζεται νὰ ἀναβῇ ἡ ἀράχνη διὰ τῆς κλωστῆς, ἥτις κατεβίβασεν αὐτὴν ἀπὸ ὕψωμά τι εἰς τὸ ὑποκάτω ἔδαφος, καὶ εἰς τὴν ἀνάβασιν ταύτην συστρέφει τὴν κλωστὴν εἰς εἶδος τολύπης (κουβαρακίου.) Εἰς τὸ μηχάνημα τοῦτο δὲν μεταχειρίζεται τοὺς ὀδοντωτοὺς ὄνυχας, ἀλλὰ τρίτον τινα, κείμενον μεταξὺ τῶν δύο ἄλλων, ὅστις φαίνεται ὅτι ἐδόθη ἐπίτηδες διὰ τοιαύτην ἐργασίαν. Τὸ

(Ὄνυχες τῆς ἀράχνης νῠξημένοι.)

κατασκεύασμα τῶν νηθουσῶν ἀραχνῶν ἐμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ εἰς δύο εἴδη· 1. πυκνὰ ὑφάσματα, συντεθειμένα ἀπὸ κλωστὰς, αἵτινες διασταυροῦσιν ἀλλήλας κατὰ διαφόρους διευθύνσεις· καὶ, 2. ἀραιὸν σύμπλεγμα κλωστῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον συμμετρικῶς διατεταγμένων, καὶ ἀποτελουσῶν ὡραιότατα δίκτυα.

Ἐκ τῶν τεχνιτῶν, οἵτινες παράγουσι τὰ τοῦ πρώτου εἴδους ὑφάσματα, ἐμπορεῦμεν νὰ ἀναφέρωμεν τὴν κοινὴν οἰκιακὴν ἀράχνην· ἐκ δὲ τῶν παραγόντων τὰ τοῦ δευτέρου εἴδους, τὴν ὡραίαν τῶν κήπων ἀράχνην, τὰ γεωμετρικὰ δίκτυα τῆς ὁποίας εἶναι τόσον ἄφθονα εἰς τοὺς τοίχους ἡμῶν καὶ ἐπὶ παντὸς θάμνου.

Τὸ ὕφασμα τῆς κοινῆς οἰκιακῆς ἀράχνης εἶναι πασίγνωστον· τίθεται εἰς κόγχας δωματίων, ἀχυρώνων, ἱπποστασίων, καὶ ἄλλων ὁμοίων τόπων· κατασκευάζεται δὲ ὡς ἑπομένως. Ἀφοῦ ἐκλέξῃ τὴν θέσιν, καὶ διατάξῃ τὸ γενικὸν σχέδιον καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ ὑφάσματος, προσηλόνει ἐπιδεξίως τὴν πρώτην κλωστὴν, ἥτις μέλλει νὰ σχηματίσῃ τὸ κράσπεδον τοῦ δικτύου, εἰς ἕνα τῶν τοίχων, ἢ εἰς ἄλλο τι ἁρμόδιον σημεῖον· καὶ ἔπειτα, ἐξάγουσα πάντοτε τὴν κλωστήν της, προχωρεῖ ἀμέσως εἰς τὸν ἀπέναντι τοῖχον, ἢ σημεῖον, καὶ ἐκεῖ στερεόνει αὐτήν· τοῦτο ἐπαναλαμβάνει ἀρκετὰς φορὰς, ὥστε, πολυπλασιάζουσα τὰς κλωστὰς, νὰ δώσῃ ἀποχρῶσαν δύναμιν εἰς τὸ κράσπεδον, ἐφ' οὗ μέλλει νὰ πέσῃ ἱκανὸν βάρος. Ἀφοῦ δὲ τὸ κράσπεδον σχηματισθῇ τοιουτοτρόπως, ἀρχίζει ἔπειτα νὰ ἐκτείνῃ κλωστὰς κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν· σταυρόνουσα καὶ μετασταυρόνουσα αὐτὰς, ἑωσοῦ, παντὸς διαστήματος πληρωθέντος, τὸ ὕφασμα παριστάνει λεπτότατον κατασκεύασμα, ὁριζοντίως ἐκτεινόμενον ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον, ἢ γεμίζον ἁρμόδιόν τινα κόγχην. Πολλάκις ὅμως, ἐκτὸς τοῦ ὑφάσματος τούτου, ἀνυψοῦνται ἀπὸ τὰ κράσπεδα αὐτοῦ καί τινες κλωσταὶ συμπεριπεπλεγμέναι εἰς τρόπον ἐπιτηδειότατον πρὸς παγίδευσιν τῆς πλανωμένης μυίας, διὰ τὸν ὄλεθρον τῆς ὁποίας καὶ ἐξαπλοῦνται. Τοιουτοτρόπως διατάσσεται τὸ ὕφασμα τῆς οἰκιακῆς ἀράχνης. Ἀλλ' ὁ πανοῦργος κατασκευαστὴς ποῦ διατρίβει; ὑπομονητικῶς ἐνεδρεύει εἰς μικρόν τινα ἀπόκρυφον τόπον, ἐσκεπασμένον μὲ πυκνὸν ὕφασμα,—εἰς μακρυνήν τινα κόγχην, κεκρυμμένος μὲν ἀπὸ ἐπιπόλαιον θεωρίαν, ἀλλ' ἀρκετὰ πλησίον διὰ πᾶσαν ἀνάγκην. Εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο ἄγουσι κλωσταί τινες, αἱ ὁποῖαι, κλονούμεναι ὅταν ἐμπλεχθῇ τὸ περιμενόμενον θῦμα, εἰδοποιοῦσι τὴν ἀράχνην περὶ τῆς ἤδη ἐφικτῆς λείας· πάραυτα δὲ καταβαίνει, ὡς ναύτης ἐκ τῆς κορυφῆς τοῦ ἱστοῦ, ἐπὶ τοῦ ἀγωνιῶντος θύματος. Καὶ ἂν μὲν ἦναι μικρὸν καὶ ἀδύνατον, ἀρχίζει τὴν ἔφοδον διαμιᾶς, ἐμπήγουσα τὰς φαρμακερὰς σιαγόνας της εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀτυχοῦς δεσμίου· ἐὰν δὲ τὸ θῦμα ἦναι μέγα καὶ ἰσχυρὸν, καὶ φαίνηται κίνδυνός τις νὰ διαῤῥήξῃ τὰ βρόχια διὰ τῶν προσπαθειῶν του, βαδίζει κατ' ἄλλην μέθοδον προσεκτικωτέραν. Σειρὰ νημάτων εὐθὺς περιτυλίσσεται εἰς αὐτὸ, καὶ ἐξασφαλίζεται· ἀφοῦ δ' οὕτως ἀλυσιδεθῇ, ἀφίνεται, ἑωσοῦ, κεκοπιακὸς ἀπὸ ἀκάρπους ἀγῶνας, νὰ πέσῃ εὔκολον θῦμα εἰς τὰς δολοπλοκίας τοῦ πανούργου ἐχθροῦ του.—Καθ' ὅμοιον τρόπον

ὁ δαίμων τῆς κακίας ἐκτείνει τὰς παγίδας τοῦ πειρασμοῦ καὶ τοῦ ὀλέθρου.

Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΚΑΙ Η ΣΩΜΑΤΕΜΠΟΡΙΑ. Ἀρ. 4.

Οἱ συνήγοροι τῶν Μαύρων, ὡς προείπομεν, διϊσχυρίζοντο ὅτι δὲν εἶναι ἀσφαλὲς ν' ἀφίνῃ τις ἄνθρωπον εἰς τὸ ἔλεος ἀνθρώπου· ἀλλὰ πολὺν χρόνον πρὶν ζητήσωσι τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν δούλων, διεύθυναν τοὺς ἀγῶνας αὐτῶν εἰς τὴν κατάργησιν τῆς σωματεμπορίας, ἥτις ἠρήμονε τὴν Ἀφρικὴν, ἐμπόδιζεν ἐξ ὁλοκλήρου τὴν πρόοδον αὐτῆς εἰς τὸν πολιτισμὸν, καὶ ἐνεφάρρυνε τὴν ἐν ταῖς ἀποικίαις κάκωσιν τῶν Μαύρων, καθὸ παρέχουσα ἀπεριόριστον ἀναπλήρωσιν, καὶ ἀσύμφορον καθιστῶσα εἰς τοὺς κτηματίας τὸ πληθύνειν τοὺς δούλους αὐτῶν διὰ τῆς φυσικῆς ὁδοῦ. Τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰς φρικτὰς ἀπανθρωπίας τοῦ ἐμπορίου τούτου δραστηρίως διήγειρε πρῶτον ὁ Ἄγγλος Θωμᾶς Κλάρκτων. Οἱ ἀγῶνες αὐτοῦ καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ παρεσκεύασαν τὴν ὁδὸν εἰς τὸν Οὐϊλβερφόρκην, ὅστις παρέστησε τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν Κάτω Βουλὴν τῆς Ἀγγλίας τὸ 1788, καὶ δὲν ἔπαυσεν ἀγωνιζόμενος τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα, ἑωσοῦ μετὰ παρέλευσιν εἴκοσι ἐτῶν κατώρθωσε τὸ ποθούμενον. Πρῶτον ἐψηφίσθη προβούλευμα, κανονίζον τὴν σωματεμπορίαν μέχρις οὗ νὰ καταργηθῇ· τοῦτο δὲ ἠλάττωσε μέχρι τινὸς τὰς πανδείνους ταλαιπωρίας τοῦ διάπλου. Ἀλλ' ἡ περὶ τῆς καταργήσεως πρότασις ἀπεβάλλετο κατ' ἐπαναληψιν, μέχρι τοῦ 1804, ὅτε προτροπῇ τοῦ Οὐϊλβερφόρκη ἐνεκρίθη τὸ προβούλευμα ὑπὸ τῆς Κάτω Βουλῆς· ἀπερρίφθη ὅμως ἐν τῇ Ἄνω Βουλῇ, καὶ τὸ προσεχὲς ἔτος ἐμποδίσθη πάλιν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κάτω Βουλῇ. Ἐν τῷ μεταξὺ, ἡ γενομένη παρὰ τῶν Ἄγγλων ἅλωσις τῶν ξένων ἀποικιῶν, καὶ μάλιστα τῶν Ὁλλανδικῶν, ἐπηύξησεν εἰς φοβερὸν βαθμὸν τὴν ποσότητα τοῦ σωματεμπορίου, ἀνοίξασα εἰς τὰ Βρετανικὰ κεφάλαια τὰ συνοικίσματα ταῦτα· καὶ εἰς μίαν ἐποχὴν, ὅλος ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ Βρετανικῶν πλοίων εἰσαγομένων δούλων συνεποσοῦτο εἰς σχεδὸν 60,000 κατ' ἔτος, ἐξ ὧν περὶ τὸ τριτημόριον ἦσαν διὰ τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν ἀρχαίων Βρετανικῶν ἀποικιῶν. Ἐπὶ τέλους, τὸ 1805, βασιλικὸν διάταγμα τῆς Ἀγγλίας ἀπηγόρευσε τὸ σωματεμπόριον εἰς τὰς κατακτηθείσας ἀποικίας. Τὸ προσεχὲς ἔτος ἐνομοθέτησαν αἱ Βουλαὶ νὰ μὴ ἐνασχολῶνται Βρετανοὶ ὑπήκοοι εἰς τὴν σωματεμπορίαν πρὸς ἀναπλήρωσιν εἴτε τῶν ξένων συνοικισμάτων, εἴτε τῶν Βρετανικῶν ἀποικιῶν. Τὸ δὲ 1807, τὸ Γενικὸν περὶ Καταργήσεως Προβούλευμα ἐπαρουσιάσθη ὑπὸ τοῦ μετὰ ταῦτα Κόμητος Γρέη, καὶ ψηφισθὲν εἰς ἀμφοτέρας τὰς Βουλὰς, ἔλαβε τὴν βασιλικὴν συναίνεσιν τὴν 25ην Μαρτίου 1807. Ὁ νόμος οὗτος ἀπηγόρευε τὴν σωματεμπορίαν ἀπὸ τῆς 1ης καὶ μετὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου, 1808· ἀλλ' ἐπειδὴ καθυπέβαλλε τοὺς πταίστας μόνον εἰς χρηματικὰς ποινὰς, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐκ τοῦ σωματεμπορίου κέρδη ἦσαν τόσον μεγάλα, ὥστε νὰ σκεπάζωσιν ὅλας τὰς ἐκ τῆς ἁλώσεως ζημίας, πολλοὶ παρέβαινον τὸν νόμον τολμηρότατα. Ὅθεν τὸ 1811, αἱ Βουλαὶ ἐκήρυξαν τὴν σωματεμπορίαν κακούργημα, τιμωρούμενον μὲ δεκατετραετῆ ἐξορίαν καὶ καταδίκην εἰς τὰς ποινικὰς ἀποικίας, ἢ μὲ φυλάκωσιν καὶ ἀναγκαστικὴν ἐπίμοχθον ἐργασίαν. Τὸ 1824, οἱ περὶ τῆς σωματεμπορίας νόμοι ἐστερεώθησαν, καὶ ἐδηλοποιήθη περιπλέον ὅτι ἦτο πειρατεία, καὶ τιμωρητέα κεφαλικῶς, ἂν ἐπράττετο ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ναυαρχείου. Τὸ 1837, ἡ ποινὴ μετεβλήθη εἰς ἐξορίαν ἐπὶ ζωῆς, διὰ τῶν νόμων οἵτινες ἠλάττωσαν τὸν ἀριθμὸν τῶν κεφαλικῶν ποινῶν. Μετὰ τὸ ψήφισμα τοῦ 1811, αἱ Βρετανικαὶ ἀποικίαι ἔπαυσαν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπὸ πᾶσαν ἐνοχὴν εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦτο. Ἐὰν δ' ἔκτοτε ἐνησχολήθησαν εἰς αὐτὸ Βρετανοί τινες ὑπήκοοι ἢ Βρετανικά τινα χρήματα, τὸ πταῖσμα ἐπράχθη εἰς τὸ ξένον ἐμπόριον.

Κατὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 1814 καὶ 1815, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν σύνοδον τοῦ Ἀκυϊσγράνου, ἡ Μεγάλη Βρετανία ἐνήργησεν ὅλην τὴν ἐπιῤῥοὴν της νὰ λάβῃ τὴν συνδρομὴν τῶν ξένων δυνάμεων εἰς τὴν κατάργησιν· καὶ μετ' ἐπιτυχίας ἐπὶ τοσοῦτον, καθ' ὅσον ὅλαι ἔθηκαν νόμους ἀπαγορεύοντας τὴν σωματεμπορίαν, καὶ ὅλαι, πλὴν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, συγκατένευσαν εἰς τὴν ἐξάσκησιν ἀμοιβαίου δικαιώματος νηϊοψίας, τοῦ μόνου δραστηρίου μέσου τῆς καταργήσεώς της. Ἐπειδὴ δὲ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι ἦσαν ἡ πρώτη δύναμις, ἥτις κατήργησε διὰ νόμου τὸ ἐξωτερικὸν δουλεμπόριον, νομοθετήσασα τὴν κατάργησιν αὐτοῦ πρὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, καὶ μάλιστα εὐθὺς ὅτε τὸ σύνταγμα ἔδωκεν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ δικαίωμα τοιαύτης πράξεως--εἶναι διὰ τοῦτο μᾶλλον ἀξιοθρήνητον ὅτι ἐπιμένουν ἀκόμη ἀποποιούμεναι τὸ δικαίωμα τῆς νηϊοψίας, τὸ ὁποῖον καὶ ἡ Γαλλία αὐτὴ παρεχώρησε, καὶ οὕτω δίδουσαι τὴν ἰσχὺν εἰς τοὺς σωματεμπόρους νὰ μεταχειρίζωνται τὴν σημαίαν των κατὰ φοβερὰν ἔκτασιν. Ὁ Δοὺξ Οὐελλιγκτὼν, πρέσβυς ὢν ἐν Παρισίοις τὸ 1814, κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν νὰ λάβῃ παρὰ τῆς Βουρβονικῆς κυβερνήσεως ἀπαγόρευσιν τῆς σωματεμπορίας· ἀλλὰ τὰ συμφέροντα τῶν εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας ἐμπορευομένων, καὶ ἡ πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἐμπορικὴ ζηλοτυπία, ἐματαίωσαν ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις του, καὶ ὁ Ναπολέων, εἰς τὸ διάστημα τῶν ἑκατὸν ἡμερῶν, μετὰ τὴν ἀπὸ τῆς Ἔλβας ἐπιστροφήν του, πρῶτος ἐν Γαλλίᾳ κατήργησε διὰ νόμου τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐμπόριον. Τὸ δὲ δικαίωμα τῆς νηϊοψίας παρεχωρήθη ἐντιμότατα ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τοῦ 1830.

Μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ σωματεμπορίου, ἡ δουλεία διέμενεν ἔτι εἰς τὰς ἀποικίας. Ἐν ἔτει ὅμως 1834 ἐνομοθέτησαν αἱ Βρετανικαὶ Βουλαὶ νὰ καταργηθῇ ἡ δουλεία εἰς ὅλας τὰς Βρετανικὰς ἀποικίας, καὶ εἴκοσι ἑκατομμύρια Λιτρῶν Στερλινῶν ἐψηφίσθησαν πρὸς ἀποζημίωσιν τῶν ἰδιοκτητῶν. Ἡ πρᾶξις αὕτη τιμᾷ μεγάλως τὸ Ἀγγλικὸν ἔθνος, καὶ κατέχει σημαντικὸν τόπον εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ αἰῶνός μας. Μέχρι τῆς σήμερον, οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἐμιμήθη τὸ παράδειγμα. Ἡ δουλεία ὑπάρχει εἰς τὰς Γαλλικὰς, Ὁλλανδικὰς, Ἱσπανικὰς, καὶ Πορτογαλλικὰς ἀποικίας, καὶ εἰς τὰς νοτίους πολιτείας τῆς Βορειο-Ἀμερικανικῆς Ὁμοσπονδίας. Αἱ νέαι δημοκρατίαι τῆς Ἱσπανικῆς Ἀμερικῆς, γενικῶς εἰπεῖν, ἠλευθέρωσαν τοὺς δούλους αὐτῶν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς μεταπολιτεύσεως. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πληθυσμὸς τῶν δούλων ἐν γένει δὲν διατηρεῖ τὸν ἀριθμόν του διὰ τῆς φυσικῆς αὐξήσεως, καὶ ἐπειδὴ ὁλονὲν ἐκτείνεται ἡ καλλιέργεια ἐν τῷ Νέῳ Κόσμῳ, ἀπαιτεῖται κατ' ἔτος εἰσαγωγὴ δούλων ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, οἵτινες μεταφέρονται εἰς τὴν Βραζιλίαν, Κούβαν, Πουέρτο Ῥίκον, Μοντεβίδεον, καὶ, ὡς λέγεται, λαθραίως καὶ διὰ περιδρομῆς καὶ εἰς αὐτὸ τὸ Τέξας. Κατά τινα ὑπολογισμὸν εἰς σύγγραμμα ἐσχάτως δημοσιευθὲν, 150,000 δούλων εἰσάγονται κατ' ἔτος ἐκ τῆς Ἀφρικῆς εἰς τὰς προειρημένας χώρας, ἀπέναντι τῶν νόμων καὶ τῶν συνθηκῶν αἵτινες ὑπάρχουσι μεταξὺ τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Ἱσπανίας καὶ Πορτογαλλίας,--τῶν τοπικῶν ἀρχῶν εἴτε συγκατατιθεμένων εἰς τὴν πρᾶξιν, εἴτε μὴ δυναμένων νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτήν. Ὑπάρχει δὲ καὶ ἄλλο τι δεινότερον, ὅτι, ἀφοῦ ἐκηρύχθη παράνομος ἡ σωματεμπορία, αἱ κακοπάθειαι τῶν δούλων εἰς τὸν διάπλουν τοῦ Ἀτλαντικοῦ ηὔξησαν μεγάλως, καθότι κατέστη ἀναγκαῖον εἰς τοὺς πλοιάρχους τῶν σωματεμπορικῶν πλοίων νὰ κρύπτωσι τὸ φορτίον των, περιορίζοντες τοὺς Μαύρους εἰς στενώτατον διάστημα· πολλάκις δὲ καὶ ῥίπτουσιν αὐτοὺς ἔξω τοῦ πλοίου ἐν καιρῷ καταδιώξεως. Χάνονται προσέτι πολλαὶ ζωαὶ εἰς τὰς κυνηγετικὰς καταδρομὰς καὶ τὴν βιαίαν ἅλωσιν τῶν Μαύρων, καὶ εἰς τοὺς πολέμους τοὺς μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἐνδοτέρου ἐπὶ σκοπῷ αἰχμαλωτίσεως. Ἱκανοὶ ἀποθνήσκουσιν ἐπὶ τοῦ εἰς τὴν παραλίαν δρόμου· ἡ ἀπώλεια εἰς τὸν διάπλουν ὑπολογίζεται ὡς ἓν τέταρτον τοῦ φορτίου· καὶ ἐκτὸς τούτου, ἕπεται καὶ ἄλλη θυσία μετὰ τὴν ἀποβίβασιν, διότι πολλοὶ ἀποθνήσκουν ἐκ τῶν πρώην κακοπαθειῶν, τῆς μεταβολῆς τοῦ κλίματος, κτλ. Τὴν σήμερον οἱ σωματέμποροι μεταχειρίζονται φανερὰ τὰς σημαίας τῆς Πορτογαλλίας καὶ Βραζιλίας, συναινέσει τῶν ἀρχῶν· μεταχειρίζονται δὲ καὶ τὴν Ἱσπανικὴν, καίτοι πλέον σκεπαστὰ, καὶ μᾶλλον προφυλακτικῶς, κατὰ συνέπειαν τῆς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἱσπανίας συνθήκης, ἥτις ῥητῶς καταργεῖ τὸ σωματεμπόριον ἐκ μέρους τῆς Ἱσπανίας. Μικτὴ ἐπιτροπὴ Ἱσπανῶν καὶ Ἄγγλων ὑπάρχει ἐν Αὐάνᾳ διὰ νὰ κρίνῃ τοὺς τὸ ἀπηγορευμένον ἐμπόριον μετερχομένους· ἀλλὰ προφάσεις δὲν λείπουσι ποτὲ εἰς ὑπεκφυγὴν τῶν ἄρθρων τῆς συνθήκης. Φαίνεται τῳόντι δυσκολώτατον νὰ συμπράξωσιν εἰλικρινῶς ὅλαι αἱ Χριστιανικαὶ δυνάμεις πρὸς δραστήριον κατάπαυσιν τοῦ σωματεμπορίου, μολονότι εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς ὅλα ἐκτὸς εἰς τὰ Πορτογαλλικὰ καὶ Ἱσπανικὰ συνοικίσματα τὸ διαβολικὸν αὐτὸ ἐμπόριον ἔπαυσεν ἤδη σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου.

Ἐκτὸς τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ σωματεμπορίας, ὑπάρχει καὶ ἄλλη περιοδικὴ ἐξαγωγὴ δούλων διὰ συνοδοιπορίων ἐκ τῆς Σουδὰν εἰς τὰς πολιτείας τῆς Βαρβαρίας καὶ τὴν Αἴγυπτον, ὁ ἐτήσιος ἀριθμὸς τῶν ὁποίων ὑπολογίζεται διαφόρως ὡς μεταξὺ εἴκοσι καὶ τριάκοντα χιλιάδων. Ἐνεργεῖται δὲ τοιοῦτον ἐμπόριον καὶ ὑπὸ τῶν ὑπηκόων τοῦ Ἰμὰμ τοῦ Μουσκὰτ, οἵτινες ἐξάγουσι δούλους εἰς Ἀραβικὰ πλοῖα ἀπὸ Ζανζεβὰρ καὶ ἄλλους λιμένας τοῦ ἀνατολικοῦ παραλίου τῆς Ἀφρικῆς, εἰς τὴν Ἀραβίαν, Περσίαν, Ἰνδίαν, Ἰαύαν, καὶ ἄλλους τόπους. Ἄγγλος τις, γράφων ἀπὸ Ζανζεβὰρ τὸν Μάϊον τοῦ 1839, λέγει ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἀγορᾷ ἐτησίως πωλουμένων ἀνδραποδῶν δὲν ἦτον ὀλιγώτερος τῶν 50,000. Οἱ Πορτογάλλοι προσέτι ἐξάγουσι δούλους ἀπὸ τὸ ἐπὶ τῆς Μοζαμβικῆς παραλίας συνοίκισμά των εἰς τὴν Γόαν, Διοῦ, καὶ τὰς ἄλλας Ἰνδικὰς ἐγκτήσεις των.

Κατὰ νόμον τοῦ Κορανίου, ὅστις ὅμως δὲν φυλάσσεται πάντοτε εἰς ὅλας τὰς Μωαμεθανικὰς χώρας, οὐδεὶς Μουσουλμάνος συγχωρεῖται νὰ ὑποδουλώσῃ ὁμόπιστόν του. Τὰ τὸν Μωαμεθανισμὸν πρεσβεύοντα Αἰθιοπικὰ βασίλεια τῆς Σουδὰν πωλοῦσι τοὺς εἰδωλολάτρας μόνον ὑπηκόους ἢ γείτονάς των εἰς τοὺς ἐκ τῆς Βαρβαρίας σωματεμπόρους. Ἀπίθανον φαίνεται ὅτι αἱ Μωαμεθανικαὶ δυνάμεις θέλουν ποτὲ καταργήσει τὸ ἐμπόριον τοῦτο οἰκειοθελῶς.

Ἐνεργεῖται δὲ καὶ πολὺ ἐσωτερικὸν δουλεμπόριον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Μαῦροι ἀγοράζονται εἰς τὴν Μαριλανδίαν καὶ Βιργινίαν, καί τινας ἄλλας πολιτείας, καὶ μετακομίζονται εἰς τὰς εὐφορωτέρας γαίας τῆς Ἀλαβάμας, Λουϊσιανῆς, καὶ ἄλλων νοτίων πολιτειῶν.

Διϊσχυρίζονταί τινες ὅτι ἡ Ἀφρικανικὴ σωματεμπορία δὲν δύναται νὰ καταργηθῇ δραστηρίως διὰ τῆς βίας, καὶ ὅτι ἡ μόνη ἐλπὶς τῆς ὁλικῆς παύσεώς της ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν πολιτισμὸν τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς, διὰ τῆς ἐνθαῤῥύνσεως τῆς γεωργίας καὶ τῶν νομίμων κλάδων τοῦ ἐμπορίου, καὶ συγχρόνως διὰ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς παιδείας καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Βέβαιον εἶναι ὅτι ἂν ὅλαι γενικῶς αἱ Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις δὲν προσπαθήσωσιν εἰλικρινῶς νὰ ἐνεργῶνται οἱ ἐν ἰσχύϊ νόμοι, ἡ κατάργησις πρέπει νὰ ἀναβληθῇ εἰς τὴν ἀπομεμακρυσμένην ταύτην περίοδον. Οἱ Ἀφρικανοὶ πωλοῦσιν ἀνθρώπους διότι δὲν ἔχουν ἄλλα μέσα νὰ προμηθεύωνται Εὐρωπαϊκὰς πραγματείας, καὶ ἀναμφιβόλως ἡ σωματεμπορία ἐμποδίζει τὸν πολιτισμὸν τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς.

Τὸ κεφάλαιον τοῦ ἐν Ἀμερικῇ πληθυσμοῦ τῶν δούλων δυσκόλως ἐξακριβοῦται. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1835, ἡ Βραζιλία περιεῖχε 2,100,000 δούλους. Οἱ δοῦλοι ἐν Κούβᾳ, τὸ 1826, ἦσαν περίπου 260,000. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, κατὰ τὸ 1840, ὁ ἀριθμὸς τῶν δούλων ἀνέβαινεν εἰς 2,487,213 δούλους.

Ἑταιρεῖαι σκοπὸν ἔχουσαι τὴν παγκόσμιον κατάργησιν τῆς δουλείας ὑπάρχουν ἐν Ἀγγλίᾳ, Γαλλίᾳ, καὶ ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, καὶ ἐκδίδουσι τὰς ἀναφορὰς των· συνέλευσις δ' ἐπιτρόπων ἐκ πολλῶν χωρῶν συνεκροτήθη ἐν Λονδίνῳ, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1840, διὰ νὰ συσκεφθῶσι περὶ τῶν μέσων τῆς κατορθώσεώς της. Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἑταιρεία κυθίδρυσεν ἀποικίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Λιβερία, πλησίον τοῦ ἄκρου Μεσουράδου, ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ὅπου στέλλονται δοῦλοι ἐλευθερωθέντες εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, ἂν θέλωσι νὰ ὑπάγωσιν. Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις παρομοίως ἔχει ἀποικίαν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν εἰς τὴν Σιέῤῥαν Λεῶνε, ὅπου συνοικίζονται οἱ Μαῦροι οἱ ἐπὶ δουλεμπορικῶν πλοίων ἁλισκόμενοι παρὰ τῶν Ἀγγλικῶν νηῶν.*

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΑΡΗΣ.

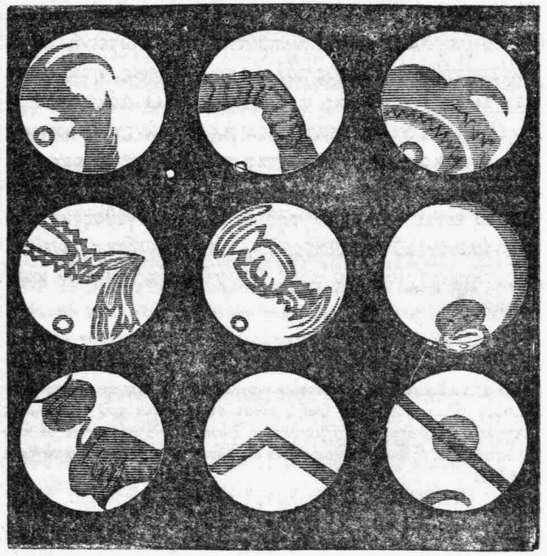

Ὁ ΑΡΗΣ κατέχει τὸν τέταρτον τόπον εἰς τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα, ἀπέχων τοῦ ἡλίου 145 ἑκατομμύρια μιλίων. Στρέφεται δὲ περὶ αὐτὸν εἰς ἓν ἔτος καὶ δέκα μῆνας· ἡ διάμετρός του εἶναι περίπου 4,200 μίλια, καὶ διακρίνεται ἀφ' ὅλων τῶν ἄλλων πλανητῶν διὰ τῆς κοκκινωπῆς ὄψεως αὐτοῦ, προερχομένης ἐκ τῆς πυκνῆς ἀτμοσφαίρας του. Διὰ καλοῦ τηλεσκοπίου ἡ ἐπιφάνειά του παρίσταται πεποικιλμένη ἀπὸ διαφόρους κηλίδας, ὡς φαίνεται εἰς τὴν εἰκονογραφίαν, ἐκ τῆς κινήσεως τῶν ὁποίων ἀποδει-

* Οἱ ἐν Τουρκίᾳ Γραικοὶ ὑπήκοοι τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους δὲν ἐσυγχωροῦντό ποτε νὰ ἔχωσιν ἀγοραστοὺς δούλους· ἐσχάτως ὅμως παρατηροῦμεν ὅτι ὁμογενεῖς τινες ὑπήκοοι Ἕλληνες, ἐναντίον τῶν νόμων τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἤρχισαν νὰ εἰσάγωσι μεταξύ μας τὸ βάρβαρον καὶ ἀπάνθρωπον τοῦτο ἔθιμον· ἀλλὰ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι αἱ ἀρχαὶ θέλουν ἐμποδίσει τὴν πρόοδον τοῦ νέου τούτου κακοῦ.

κνύεται ὅτι περιστρέφεται εἰς τὸν ἄξονά του εἰς 24 ὥρας καὶ 40 λεπτά. Ἐπειδὴ ἡ ἔγκλισις τοῦ ἄξονός του πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς τροχιᾶς του εἶναι περίπου 28° 42′, αἱ ἡμέραι καὶ νύκτες, καὶ αἱ διάφοροι ὧραι εἰς τὸν πλανήτην τοῦτον ἱκανῶς ὁμοιάζουσι μὲ τὰς παρ' ἡμῶν δοκιμαζομένας εἰς τὴν γηΐνην ταύτην σφαῖραν*. Ὁπόταν εὑρίσκηται ἐγγύτερον εἰς τὴν γῆν, ἡ ἀφ' ἡμῶν ἀπόστασις αὐτοῦ εἶναι περίπου 50 ἑκατομμύρια μιλίων· ὁπόταν δὲ μᾶλλον ἀφίσταται, ἀπέχει περὶ τὰ 240 ἑκατομμύρια μιλίων· ὥστε εἰς τὴν πρώτην περίστασιν φαίνεται σχεδὸν εἰκοσιπεντάκις μεγαλήτερος παρὰ εἰς τὴν δευτέραν. Εἰς θεατὴν ἐν τῷ πλανήτῃ τούτῳ ἡ γῆ μας φαίνεται ἐναλλὰξ ὡς πρωϊνὸς καὶ ἑσπερινὸς ἀστὴρ, καὶ παριστᾷ ὅλας τὰς φάσεις τῆς σελήνης, καθὼς ἡ Ἀφροδίτη πρὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ μὲ μικρότερον βαθμὸν φαινομένου μεγέθους καὶ λαμπρότητος. Φωτεινὴ ζώνη παρετηρήθη περὶ τοὺς πόλους τοῦ Ἄρεως, ἥτις ὑπόκειται εἰς διαδοχικὰς μεταβολάς. Ὁ Δόκτωρ Ἔρσχελ ὑποθέτει ὅτι παράγεται ἐκ τῆς ἀντανακλάσεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ἀπὸ τὰς παγωμένας χώρας του, καὶ ὅτι ἡ ἀνάλυσις τῶν ὄγκων τούτων τοῦ πολικοῦ πάγου εἶναι τὸ αἴτιον τῆς κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ φαινόμενον αὐτῆς διαφορᾶς. Ὁ πλανήτης κινεῖται εἰς τὴν τροχιάν του πρὸς 55 χιλιάδας μιλίων καθ' ὥραν.

Ο ΡΑΣΣΕΛΑΣ.

Ο ΡΑΣΣΕΛΑΣ, μυθιστορικο-φιλοσοφικὸν διήγημα, περιέχον ἔποψιν τῆς ἀνθρωπίνου ζωῆς, εἶναι σύγγραμμα τοῦ περικλεοῦς Ἄγγλου φιλολόγου καὶ ἠθικολόγου Ἰώνσωνος· συνίσταται δὲ ἀπὸ 49 κεφάλαια, ἐξ ὧν καταχωροῦμεν εἰς τὸν παρόντα ἀριθμὸν τὰ τρία πρῶτα.

ΚΕΦΑΛ. Α'.—Περιγραφὴ παλατίου ἐν κοιλάδι.

Οἱ εὔπιστα κλίνοντες ὦτα εἰς τοὺς ψιθυρισμοὺς τῆς φαντασίας, καὶ προθύμῳ ποδὶ καταδιώκοντες τὰ φάσματα τῆς ἐλπίδος· οἱ κολακευόμενοι ὅτι τὸ γῆρας θέλει ἐκπληρώσει τὰς ἐπαγγελίας τῆς νεότητος, καὶ ἡ αὔριον θεραπεύσει τὰς ἐλλείψεις τῆς σήμερον· ὁτὲ προσοχὴν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ῥασσέλα, βασιλόπαιδος τῆς Ἀβυσσινίας.

Ὁ ΡΑΣΣΕΛΑΣ ἦτον ὁ τέταρτος υἱὸς τοῦ ἰσχυροῦ ἄνακτος, εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ ὁποίου ὁ πατὴρ τῶν ὑδάτων ἀρχίζει τὴν πορείαν του, ῥύακας ἀφθονίας διαχέων, καὶ τὴν Αἴγυπτον εὐφραίνων καὶ γονιμοποιῶν.

Κατὰ τὴν ἔκπαλαι συνήθειαν τῶν μοναρχῶν τῆς διακεκαυμένης ζώνης, ὁ Ῥάσσελας διῆγε τὸν βίον περιωρισμένος εἰς ἰδιαίτερον παλάτιον μετὰ τῶν ἄλλων υἱῶν καὶ θυγατέρων τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ἕως οὗ κατὰ τὴν σειρὰν τῆς διαδοχῆς νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὁ δὲ τόπος, ὁ ὑπὸ τῆς φρονήσεως ἢ πολιτικῆς τῆς ἀρχαιότητος ἐκλεχθεὶς πρὸς κατοίκησιν τῶν Ἀβυσσινῶν βασιλοπαίδων, ἦτον εὐρύχωρος κοιλὰς εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἀμχάρας, ὑπ' ὀρέων πανταχόθεν περικυκλωμένη. Ἡ μόνη ὁδὸς, ὅθεν ἠδύνατό τις νὰ εἰσέλθῃ, ἦτο σπήλαιον διαβαῖνον ὑποκάτωθεν βράχων, περὶ οὗ πολὺν χρόνον διεφιλονεικεῖτο ἂν ἦτον ἔργον τῆς φύσεως ἢ τῆς τέχνης· τὴν ἔξοδον τοῦ σπηλαίου ὑπέκρυπτε πυκνὸν ἄλσος· τὸ δὲ στόμιον, τὸ ἀνοῖγον εἰς τὴν κοιλάδα, ἐκλείετο μὲ σιδηρᾶς πύλας, χαλκευθείσας ὑπὸ ἀρχαίων τεχνιτῶν, καὶ τόσον ὀγκώδεις, ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο, χωρὶς βοήθειαν μηχανῶν, ν' ἀνοίξῃ ἢ νὰ κλείσῃ αὐτάς.

Ἐκ τῶν περικυκλούντων ὀρέων κατέβαινον ποτάμια, ἅτινα καθίστων χλοερὰν καὶ γόνιμον ὅλην τὴν κοιλάδα, καὶ ἐσχημάτιζον λίμνην ἐν τῷ μέσῳ, κατοικουμένην ὑπὸ παντοειδῶν ἰχθύων, καὶ συχναζομένην ὑπὸ πάντων τῶν ὀρνέων, ὅσα ἡ φύσις ἐδίδαξε νὰ βυθίζωσι τὰς πτέρυγας εἰς τὰ ὕδατα. Τὰ δὲ περισσεύματα τῆς λίμνης ἐξεβάλλοντο διὰ ῥύακος, ὅστις, ἐμβαίνων εἰς σκοτεινὴν σχισμὴν τοῦ ὄρους κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν, ἔπιπτε μετὰ φοβεροῦ πατάγου ἀπὸ κρημνοῦ εἰς κρημνὸν, ἕως ὅτου δὲν ἠκούετο πλέον.

Δένδρα ἐκάλυπτον τὰς πλευρὰς τῶν ὀρέων, καὶ ἄνθη ἐποίκιλλον τὰς ὄχθας τῶν ῥυάκων· πᾶσα πνοὴ ἀνέμου διέχυνεν ἀρώματα ἐκ τῶν βράχων, καὶ πᾶς μὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐστρώννυεν ὀπώρας εἰς τὸ ἔδαφος. Ὅλα τὰ ζῶα, ὅσα δάκνουσι τὸν χόρτον, ἢ κλαδεύουσι τὸν θάμνον, εἴτε ἄγρια εἴτε ἥμερα, ἐπλανῶντο εἰς τὴν ἐκτεταμένην ταύτην περιοχὴν, ἀσφαλῆ ἀπὸ παντὸς ἁρπακτικοῦ θηρίου διὰ τὰ περικυκλοῦντα ὄρη. Ἐξ ἑνὸς μέρους ἦσαν ποίμνια καὶ ἀγέλαι βοσκόμενα εἰς τὰς νομὰς, ἐξ ἄλλου δὲ, κυνηγέσιμα κτήνη εὐφραινόμενα εἰς τοὺς ἀγρούς· τὸ γοργὸν ἐρίφιον ἐπήδα εἰς τοὺς βράχους, ὁ πανοῦργος πίθηκος ἔπαιζεν εἰς τὰ δένδρα, καὶ ὁ σοβαρὸς ἐλέφας ἀνεπαύετο εἰς τὴν σκιάν. Τὰ ἐν τῷ κόσμῳ πολυποίκιλα πραγμάτων εἴδη συνυπῆρχον ἐνταῦθα· τὰ μὲν ἀγαθὰ τῆς φύσεως ἦσαν συνηγμένα ἐν ἀφθονίᾳ, τὰ δὲ δεινὰ ἀφῃρημένα καὶ ἀποκεκλεισμένα.

Ἡ κοιλὰς, εὐρύχωρος καὶ καρποφόρος, παρεῖχεν εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς τὰ πρὸς ζωὴν ἀναγκαῖα· ὅλα δὲ τὰ εἰς εὐζωΐαν ἢ τρυφὴν συντείνοντα προσετίθεντο ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος κατὰ τὴν ἐνιαύσιον εἰς τὰ τέκνα του ἐπίσκεψιν, ὁπότε ἠνοίγετο ἡ σιδηρᾶ πύλη

* Ἡ ἔγκλισις τοῦ ἄξονος τῆς γῆς πρὸς τὴν ἐκλειπτικὴν, ἤ, μὲ ἄλλας λέξεις, πρὸς τὸ ἐπίπεδον τῆς ἐτησίου τροχιᾶς της, εἶναι 23 μοῖραι καὶ 28 λεπτά· ἐκ τούτου δὲ προέρχονται αἱ διάφοροι ὧραι τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ αἱ ἄνισοι ἡμέραι καὶ νύκτες. Ἐὰν ὁ ἄξων τῆς γῆς ἦτο κατὰ κάθετον εἰς τὴν τροχιάν της, ὡς εἰς τὸν πλανήτην Δία, δὲν ἤθελον ὑπάρχειν ὧραι τοῦ ἐνιαυτοῦ.

μὲ τὸν ἦχον τῆς μουσικῆς, καὶ εἰς διάστημα ὀκτὼ ἡμερῶν πᾶς ὁ ἐν τῇ κοιλάδι διατρίβων εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ὁ,τιδήποτε ἁρμόδιον νὰ καθιστᾷ τερπνὴν τὴν μοναξίαν, νὰ πληροῖ τὰ τῶν διασκεδάσεων χάσματα, καὶ νὰ σμικρύνῃ τὸ ὀχληρὸν τῆς ἀεργίας. Πᾶν αἴτημα εὐθὺς ἐχαρίζετο. Πάντες οἱ τεχνῖται τῆς ἡδονῆς προσεκαλοῦντο εἰς τὸ νὰ εὐφραίνωσι τὸν ἑορτασμόν· οἱ μουσικοὶ κατέβαλλον πᾶσαν τὴν δύναμιν τῆς ἁρμονίας, καὶ οἱ ὀρχησταὶ ἐδείκνυον ὅλην αὐτῶν τὴν δραστηριότητα ἔμπροσθεν τῶν βασιλοπαίδων, μ' ἐλπίδα νὰ περάσωσι τὴν ζωὴν εἰς τὸν μακάριον τοῦτον περιορισμὸν, ὅπου ἐκεῖνοι μόνον ἦσαν δεκτοὶ, ὅσοι ἐκρίνοντο ἐπιτήδειοι νὰ ἐφευρίσκωσι νεώτερόν τι πρὸς αὔξησιν τῆς ἡδονῆς. Τόσον ἀσφαλὲς καὶ τερπνὸν καταγώγιον ἐφαίνετο ἡ κοιλὰς αὕτη, ὥστε ἐκεῖνοι πρὸς οὓς ἦτο νέον ἐπεθύμουν πάντοτε νὰ ἦναι διηνεκές· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἅπαξ ἐγκλεισθέντες οὐδέποτε πλέον ἐσυγχωροῦντο νὰ ἐξέλθωσιν, ἠγνοεῖτο εἰς τὸν κόσμον τὸ ἀποτέλεσμα πολυχρονιωτέρας πείρας. Τοιουτοτρόπως νέαι ἀγαλλιάσεις κατ' ἔτος ἐσχεδιάζοντο, καὶ νέοι ἐπαρουσιάζοντο συναγωνισταὶ ὑπὲρ τοῦ ποθουμένου φυλακισμοῦ.

Τὸ παλάτιον ἵστατο ἐπί τινος ὑψώματος, περὶ τὰ τριάκοντα βήματα ὑπὲρ τῆς ἐπιφανείας τῆς λίμνης. Ἦτο δὲ διῃρημένον εἰς πολλὰ τετράγωνα ἢ αὐλὰς, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγαλοπρεπῶς ἐκτισμένας, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῶν μελλόντων νὰ ἐνοικήσωσιν. Αἱ στέγαι ἦσαν καμαρωταὶ ἀπὸ πέτρας ὀγκώδεις, συνηνωμένας διά τινος κολλητικῆς ὕλης, ἥτις ἐσκληρύνετο προϊόντος τοῦ χρόνου· ἵστατο δὲ τὸ οἰκοδόμημα ἐξ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, ἐμπαΐζον τὰς βροχὰς τῶν ἡλιοστασίων καὶ τὰς θυέλλας τῶν ἰσημεριῶν, χωρὶς ἀνάγκην ἐπισκευῆς.

Ὁ οἶκος οὗτος, ὁ τόσον εὐρύχωρος, ὥστε ὀλίγοι μόνον παλαιοὶ ἀξιωματικοὶ, οἵτινες ἐκ διαδοχῆς ἐκληρονόμουν τὰ περὶ αὐτοῦ ἀπόῤῥητα, ἐγνώριζον αὐτὸν ἐντελῶς, ἦτον ᾠκοδομημένος ὡς ἂν ἡ ὑποψία εἶχεν ὑπαγορεύσει τὸ σχέδιον. Εἰς ἕκαστον δωμάτιον ἦτο φανερὰ καὶ ἀπόκρυφος δίοδος· πᾶσα πλατεῖα εἶχε συγκοινωνίαν μὲ τὰς λοιπὰς, εἴτε ἐκ τῶν ἀνωτέρων πατωμάτων διὰ κεκρυμμένων στοῶν, εἴτε διὰ ὑπογείων διόδων ἀπὸ τὰ κάτω πατώματα. Πολλοὶ ἐκ τῶν κιόνων εἶχον ἀφανεῖς κοιλότητας, ἐν αἷς πλεῖστοι ἐκ διαδοχῆς μονάρχαι εἶχον ἐναποθέσει τοὺς θησαυρούς των. Ἔφραζον ἔπειτα τὸ ἄνοιγμα διὰ μαρμάρου, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἔπρεπε ν' ἀφαιρεθῇ ἐκτὸς εἰς τὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας τοῦ κράτους· κατέγραφον δὲ τὰς ἐπισωρεύσεις εἰς βιβλίον, κρυπτόμενον καὶ αὐτὸ ἐν πύργῳ, ὅπου δὲν εἰσήρχετο εἰμὴ ὁ ἄναξ, μετὰ μόνου τοῦ διαδόχου.

ΚΕΦΑΛ. Β'.—Ἡ δυσαρέσκεια τοῦ Ῥασσέλα εἰς τὴν εὐδαίμονα κοιλάδα.

ΈΝΤΑΫΘΑ οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες τῆς Ἀβυσσινίας διέτριβον ἀτάραχον καὶ ἡδονικὸν βίον, μόνους θεράποντας ἔχοντες τοὺς μᾶλλον ἐπιτηδείους εἰς τὸ τέρπειν, καὶ μόνον ἔργον τὸ εὐφραίνεσθαι. Περιεφέροντο εἰς εὐόσμους κήπους, καὶ ἐκοιμῶντο εἰς ἀκίνδυνα φρούρια. Πᾶσα τέχνη κατεβάλλετο, ὥστε νὰ εὐχαριστῶνται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν κατάστασιν. Οἱ σοφοὶ, οἵτινες ἐδίδασκον αὐτοὺς, δὲν ἀνέφεραν εἰμὴ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ δημοσίου βίου, καὶ περιέγραφον πᾶν τὸ ἐπέκεινα τῶν ὀρέων ὡς χώρας ἀθλιότητος, ὅπου διχόνοια ἀείποτε ἐπεκράτει, καὶ ὅπου κατεπολεμοῦντο μεταξύ των οἱ ἄνθρωποι. Ἄσματα περὶ τῆς εὐδαίμονος κοιλάδος, καθ' ἑκάστην ψαλλόμενα, ἔδιδον εἰς αὐτοὺς ὑψηλοτέραν ἰδέαν περὶ τῆς ἰδίας των μακαριότητος. Τὰς ὀρέξεις των διηρέθιζον συνεχεῖς ἀπαριθμήσεις διαφόρων ἀπολαύσεων, καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐθυμία ἦσαν τὸ ἔργον ἑκάστης ὥρας ἀπὸ τῆς αὐγῆς τῆς πρωΐας μέχρι τοῦ τέλους τῆς ἑσπέρας.

Αἱ μέθοδοι αὗται γενικῶς ἐπετύγχανον· ὀλίγοι ἐκ τῶν βασιλοπαίδων εἶχον ἐπιθυμήσει ποτὲ νὰ ἐκτείνωσι τὰ ὅριά των, ἀλλὰ διῆγον τὴν ζωὴν ἐντελῶς πεπεισμένοι ὅτι πᾶν ὃ ἡ τέχνη ἢ ἡ φύσις ἠδύνατο νὰ χορηγήσῃ ἦτον ἐφικτὸν εἰς αὐτοὺς, καὶ ἐλεεινολόγουν τοὺς ἀποκεκλεισμένους τῆς ἡσύχου ταύτης ἕδρας τῶν ἀπολαύσεων, ὡς τὸ παίγνιον τῆς τύχης καὶ τοὺς δούλους τῆς ἀθλιότητος.

Οὕτως ἀνίσταντο τὴν πρωΐαν καὶ ἐπλαγίαζον τὴν νύκτα, εὐαρεστημένοι καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς ἑαυτοὺς, ἅπαντες ἐκτὸς τοῦ Ῥασσέλα, ὅστις, κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἤρχισε ν' ἀπομακρύνηται τῶν διασκεδάσεων καὶ συνελεύσεων, καὶ ν' ἀγάλληται εἰς μονήρεις περιπάτους καὶ σιωπηλὴν μελέτην. Πολλάκις ἐκάθιζεν εἰς τραπέζας ἐσκεπασμένας ἀπὸ τρυφὴν, καὶ ἐλησμόνει νὰ γευθῇ τὰ παρατεθειμένα λιχνεύματα· ἀνίστατο αἴφνης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἄσματος, καὶ ἀπεσύρετο σπουδαίως ἐπέκεινα τοῦ ἤχου τῆς μουσικῆς. Οἱ θεράποντες αὐτοῦ παρετήρησαν τὴν μεταβολὴν, καὶ ἐπροσπάθησαν νὰ ἀνανεώσωσι τὴν φιληδονίαν του· αὐτὸς ὅμως παρημέλει τὰς κολακευτικὰς περιποιήσεις των, ἀπέκρουε τὰς προσκλήσεις των, καὶ διῆγεν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας εἰς τὰς ὄχθας ποταμίων ὑπὸ τὴν σκέπην δένδρων, ὅπου ποτὲ μὲν ἠκροάζετο τὰ ἐπὶ τῶν κλάδων πτηνὰ, ποτὲ δὲ παρετήρει τοὺς ἰχθῦς παίζοντας εἰς τὸ ῥυάκιον, καί ποτε ἔῤῥιπτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν νομῶν καὶ ὀρέων γεμάτων ἀπὸ ζῶα, ἐξ ὧν ἄλλα μὲν ἔδακνον τὸν χόρτον, ἄλλα δ' ἐκοιμῶντο μεταξὺ τῶν θάμνων. Ἡ ἰδιοτροπία του εἵλκυσε τὴν παρατήρησιν ὅλων τῶν κατοίκων τῆς κοιλάδος. Εἷς δὲ τῶν

σοφῶν, μεθ' οὗ πρότερον ἔχαιρε συνδιαλεγόμενος ὁ βασιλόπαις, ἠκολούθησεν αὐτὸν μυστικῶς, μ' ἐλπίδα νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ αἴτιον τῆς ἀνησυχίας του. Ὁ Ῥάσσελας, μὴ γινώσκων ὅτι παρευρίσκετό τις, ἀφοῦ ὥραν τινα προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν αἰγῶν αἵτινες ἔβοσκον μεταξὺ τῶν βράχων, ἤρχισε νὰ παραβάλῃ τὴν κατάστασιν αὐτῶν μὲ τὴν ἰδικήν του·—

« Κατὰ τί,» εἶπε, « διαφέρει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ λοιπὰ ζῶα; Πᾶν κτῆνος, περιπλανώμενον εἰς τὴν κοιλάδα, ἔχει τὰς αὐτὰς σωματικὰς ἀνάγκας, ὁποίας ἐγώ· πεινᾷ, καὶ κόπτει τὸν χόρτον· διψᾷ, καὶ πίνει ἀπὸ τὸ ῥυάκιον· ἡ δίψα καὶ ἡ πεῖνά του θεραπεύονται· εὐχαριστεῖται, καὶ κοιμᾶται· σηκόνεται πάλιν, καὶ πεινᾷ· πάλιν τρέφεται, καὶ ἡσυχάζει. Ἐγὼ δὲ πεινῶ μὲν καὶ διψῶ, ὡς αὐτό· ἀλλ' ἀφοῦ ἡ πεῖνα καὶ ἡ δίψα μου καταπραϋνθῶσι, δὲν ἡσυχάζω· ἡ ἔλλειψις θλίβει καὶ ἐμέ, ὡς ἐκεῖνο, ἀλλ' ἡ ἀναπλήρωσις δέν με ἀναπαύει ἐξίσου. Αἱ μεσολαβοῦσαι ὧραι εἶναι ὀχληραὶ καὶ ζοφώδεις· ποθῶ πάλιν νὰ πεινάσω, ὥστε πάλιν νὰ διεγείρω τὴν προσοχήν μου. Τὰ πτηνὰ κίμβουσι τοὺς στάχεις τοῦ σίτου, καὶ φεύγουν εἰς τὰ ἄλση, ὅπου κάθηνται εὐδαίμονα ἐπὶ τῶν κλάδων, καὶ δαπανῶσι τὴν ζωὴν ᾄδοντα ἀμετάβλητον σειρὰν ἤχων. Κἀγὼ δὲ παρομοίως δύναμαι νὰ καλέσω τὸν λυρίζοντα καὶ τὸν ἀοιδόν· ἀλλ' οἱ ἦχοι, οἵτινες χθὲς μὲ ἤρεσκον, μὲ βαρύνουσι τὴν σήμερον, καὶ θέλουν καταντήσειν ἔτι ἐπαχθέστεροι τὴν ἐπαύριον. Οὐδεμίαν αἴσθησιν εὑρίσκω ἐν ἐμοί, ἥτις δὲν ἐκορέσθη ἀπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἡδονήν· καὶ ὅμως δὲν αἰσθάνομαι εὐφροσύνην. Ὁ ἄνθρωπος ἐξάπαντος ἔχει κεκρυμμένην τινὰ αἴσθησιν, ἣν ὁ τόπος οὗτος δὲν ἰσχύει νὰ θεραπεύσῃ· ἢ ἔχει ἄλλας ἐφέσεις διαφόρους τῶν τῆς αἰσθήσεως, αἵτινες ἀνάγκη πᾶσα νὰ πληρωθῶσι πρὶν ἢ δυνηθῇ νὰ εὐδαιμονήσῃ.»

Μετὰ ταῦτα ἀνέτεινε τὴν κεφαλὴν, καὶ ἰδὼν τὴν σελήνην ἀνατέλλουσαν ἐβάδισε πρὸς τὸ παλάτιον. Ἐνῷ δὲ διήρχετο τοὺς ἀγροὺς, καὶ ἔβλεπε τὰ ζῶα πέριξ αὐτοῦ,

« Σεῖς,» εἶπεν, « εὐδαιμονεῖτε, καὶ δὲν ἔχετε χρείαν νὰ φθονῆτε ἐμὲ, ὅστις περιπατῶ τοιουτοτρόπως μεταξύ σας, καταβεβαρυμένος ὑπ' ἐμαυτοῦ· ἀλλ' οὐδ' ἐγὼ, ἀθῶα πλάσματα, δὲν φθονῶ τὴν μακαριότητά σας· καθότι δὲν εἶναι ἡ μακαριότης τοῦ ἀνθρώπου. Ἔχω πολλὰς θλίψεις ἀγνώστους πρὸς σᾶς· φοβοῦμαι τὴν ἀλγηδόνα, ὁπόταν δὲν αἰσθάνωμαι αὐτήν· τρέμω ἐνθυμούμενος δεινὰ, καὶ προβλέπων αὐτὰ καταπλήττομαι· βεβαίως ἡ δικαιοσύνη τῆς Προνοίας ἰσοστάθμισεν ἰδιαίτερα πάθη μὲ ἰδιαιτέρας ἀπολαύσεις.»

Τὰ τοιαῦτα ἀναπολῶν, διεσκέδαζεν ὁ βασιλόπαις ἐνῷ ἐπέστρεφε, προφέρων αὐτὰ μετὰ γοερᾶς μὲν φωνῆς, ἀλλ' ὅμως μετὰ βλέμματος ἐμφαίνοντος, ὅτι τὸν ἐπροξένει αὐταρέσκειάν τινα τὸ διορατικόν του, καί τινα παραμυθίαν διὰ τὴν ἀθλιότητα τοῦ βίου ἡ τρυφερότης τῶν περὶ αὐτῆς αἰσθημάτων του καὶ ἡ εὐγλωττία τῶν περὶ αὐτῆς θρηνῳδιῶν του. Ἀνεμίχθη λοιπὸν ἱλαρῶς εἰς τὰς εὐθυμίας τῆς ἑσπέρας, καὶ πάντες ἐχάρησαν ἰδόντες ἐλαφροτέραν τὴν καρδίαν του.

ΚΕΦΑΛ. Γ'.—Αἱ χρεῖαι τοῦ μηδενὸς ὑστερουμένου.

ΤΗΝ ἐπαύριον, ὁ παλαιὸς αὐτοῦ διδάσκαλος, φανταζόμενος ὅτι ἐγνώρισεν ἤδη τὴν πνευματικὴν ἀσθένειαν τοῦ εὐγενοῦς μαθητοῦ, ἤλπιζε νὰ τὴν θεραπεύσῃ διὰ καταλλήλων συμβουλῶν, καὶ μετ' ἀνυπομόνου σπουδῆς ἐζήτει εὐκαιρίαν πρὸς συνδιάλεξιν· ἀλλ' ὁ βασιλόπαις, πρὸ πολλοῦ στοχαζόμενος αὐτὸν ὡς ἄνδρα ἐξηντλημένην ἔχοντα τὴν διάνοιαν, δὲν εἶχε πολλὴν διάθεσιν εἰς τοῦτο· « Διὰ τί,» ἔλεγε, « μ' ἐνοχλεῖ ὁ γέρων τοιουτοτρόπως; δὲν θέλει ποτὲ μὲ συγχωρηθῆ νὰ λησμονήσω μαθήματα, ἀρέσκοντα μόνον ὅτε ἦσαν καινοφανῆ, καὶ μὴ δυνάμενα πάλιν νὰ ἡδύνωσιν ἐκτὸς ἀφοῦ λησμονηθέντα γένωσι πάλιν νέα;» Ἐβάδισεν ἔπειτα εἰς τὸ δάσος, καὶ προητοιμάζετο εἰς τὰς συνήθεις μελέτας του· ἀλλὰ, πρὶν λάβωσιν ἰδιαιτέραν τινα διεύθυνσιν οἱ διαλογισμοί του, εἶδε τὸν διώκτην του προσεγγίζοντα, καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ὥρμησεν ἀνυπόμονος ν' ἀπομακρυνθῇ· ἀλλὰ μὴ θέλων νὰ προσκρούσῃ εἰς ἄνδρα ὃν ἐσέβετό ποτε, καὶ ὃν ἠγάπα ἔτι, προσεκάλεσεν αὐτὸν νὰ καθίσῃ πλησίον του ἐπὶ τῆς ὄχθης.

Ἐκ τούτου λαβὼν θάρρος ὁ πρεσβύτης, ἤρχισε νὰ ἐλεεινολογῇ τὴν ἐσχάτως παρατηρηθεῖσαν εἰς τὸν βασιλόπαιδα μεταβολὴν, καὶ νὰ ἐρωτᾷ διὰ τί τοσάκις ἐπεσύρετο ἐκ τῶν ἡδονῶν τοῦ παλατίου εἰς τὴν μοναξίαν καὶ τὴν σιωπήν.

« Φεύγω τὴν ἡδονὴν,» ἀπεκρίθη ὁ βασιλόπαις, « διότι ἡ ἡδονὴ ἔπαυσε τοῦ ἡδύνειν· εἶμαι μόνος διότι εἶμαι ἄθλιος, καὶ δὲν ἐπιθυμῶ ν' ἀμαυρόνω διὰ τῆς παρουσίας μου τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λοιπῶν.»

« Πρῶτος σὺ, κύριε,» εἶπεν ὁ σοφὸς, « παραπονεῖσαι ὡς ἀθλίως διάγων εἰς τὴν εὐδαίμονα κοιλάδα· ἐλπίζω νὰ σὲ καταπείσω ὅτι τὰ παράπονά σου εἶναι ἀθεμελίωτα. Ἐνταῦθα ἀπολαύεις πᾶν ὅ,τι ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ἀβυσσινίας δύναται νὰ σὲ χορηγήσῃ· ἐνταῦθα οὔτε κόπους ἔχεις νὰ ὑπομένῃς, οὔτε κινδύνους νὰ φοβῆσαι· καὶ ὅμως χαίρεσαι πᾶν ὅ,τι ὁ κόπος ἢ ὁ κίνδυνος δύναται νὰ προμηθεύσῃ. Στρέψον πέριξ τὰ βλέμματά σου, καὶ εἰπέ με ποία ἐκ τῶν χρειῶν σου δὲν θεραπεύεται· ἐὰν στερῆσαι μηδενὸς, τίνι τρόπῳ εἶσαι ἄθλιος;»

« Αὐτὸ τοῦτο εἶναι τὸ παράπονόν μου,» εἶπεν ὁ βασιλόπαις, « ὅτι δέν μ' ἐλλείπει τίποτε, ἢ μᾶλλον ὅτι ἀγνοῶ τί μ' ἐλλείπει· ἂν εἶχον ἐγνωσμένην τινὰ χρείαν, ἤθελον ἔχει καί τινα ἐπιθυμίαν· αὐτὴ δὲ ἡ ἐπιθυμία ἤθελε διεγείρει τὴν προσπάθειάν μου, καὶ τότε δὲν ἤθελον τήκεσθαι βλέπων τὸν ἥλιον κινούμενον τόσον βραδέως πρὸς τὰ δυ-

τικὰ ὄρη, ἢ θρηνολογῶν ὁπόταν ἡ αὐγὴ χαράττῃ, καὶ ὁ ὕπνος δέν με κρύπτῃ πλέον ἀπ' ἐμαυτοῦ. Ὅταν βλέπω τὰ ἐρίφια καὶ τὰ ἀρνία καταδιώκοντα ἓν τὸ ἄλλο, φαντάζομαι ὅτι ἤθελον εἶσθαι εὐδαίμων ἂν εἶχόν τι νὰ καταδιώκω. Ἀλλὰ, μηδενὸς στερούμενος, εὑρίσκω ἑκάστην ἡμέραν καὶ ἑκάστην ὥραν ἀπαράλλακτον ὡς τὴν πρὸ αὐτῆς, ἐκτὸς ὅτι ἡ δευτέρα εἶναι ἔτι ὀχληροτέρα τῆς πρώτης. Ἂς μὲ διδάξῃ ἡ πεῖρά σου πῶς δύναται ἡ ἡμέρα νὰ φαίνηται τόσον βραχεῖα τώρα, ὅσον εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν μου, καθ' ἣν ἡ φύσις ἦτον ἀκόμη καινοφανὴς, καὶ πᾶσα στιγμὴ μ' ἐδείκνυέ τι μὴ παρατηρηθὲν πρότερον. Ἤδη ἀπήλαυσα παραπολύ· δός με τι νὰ ἐπιθυμήσω.»

Ἐξεπλάγη ὁ πρεσβύτης εἰς τὸ καινὸν τοῦτο εἶδος τῆς θλίψεως, καὶ ἠγνόει τί ν' ἀποκριθῇ· ἀλλ' ὅμως δὲν ἤθελε νὰ μείνῃ ἄφωνος.

« Κύριε,» εἶπε, « ἂν εἶχες ἰδεῖ τὰς ἀθλιότητας τοῦ κόσμου, ἤθελες γνωρίζει πῶς νὰ ἐκτιμᾷς τὴν παροῦσάν σου κατάστασιν.»

« Τώρα,» εἶπεν ὁ βασιλόπαις, « μ' ἔδωκάς τι νὰ ἐπιθυμῶ· θέλω ὀρέγεσθαι νὰ ἴδω τὰς ἀθλιότητας τοῦ κόσμου, ἐπειδὴ ἡ θέα αὐτῶν εἶναι ἀναγκαία πρὸς εὐδαιμονίαν.»

ΤΑ ΠΑΘΗ, ΚΑΙ Η ΑΓΑΠΗ, ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

ΥΠΕΘΕΣΑΝ πολλοὶ ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἔπαθε πραγματικῶς, ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τὸ φαινόμενον· ἢ τοὐλάχιστον, ὅτι ἔχων ἀφθόνους παρηγορίας, καὶ γνωρίζων ποῖα εὐτυχῆ παρεπόμενα ἐμέλλον νὰ προκύψωσιν ἀπὸ τὸν θάνατόν του, ἐλάμβανε πολλὴν ἀνακούφισιν εἰς τὰς θλίψεις του, ἢ καὶ ὅτι ἡ γνῶσις αὕτη σχεδὸν τὰς μετέτρεψεν εἰς χαράν. Αἱ ὑποθέσεις ὅμως αὗται εἶναι πολὺ ἐσφαλμέναι. Καθότι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐνανθρωπήσας τῳόντι, ἦτον ἑπομένως ὡς ἄνθρωπος ὅμοιος μὲ ἡμᾶς, ὑποκείμενος εἰς θλίψεις, αἰσθανόμενος ζωηρῶς τὰς λύπας καὶ τὰς ὕβρεις, καὶ, ὡς ὅλοι οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἀδὰμ, φυσικὰ ἀποστρεφόμενος τοὺς πόνους καὶ τὰ παθήματα. Ὡς δὲ πρὸς τὰς θείας παρηγορίας καὶ ἀνακουφίσεις, καὶ εἰς πᾶσαν μὲν ἄλλην περίστασιν τὸν ἐδόθησαν πολλὰ φειδωλῶς, εἰς δὲ τὴν μεγίστην ταύτην ἀγωνίαν του ὅλως διόλου τοῦ ἀφῃρέθησαν. Μολονότι δὲ, γνωρίζων τὰ ἐκ τῶν παθῶν του ἀξιόλογα παρεπόμενα, εὐχαρίστως τὰ ὑπέμενε, τοῦτο ὅμως δὲν τὸν ἐπρομήθευσεν οὔτε τὴν μικροτέραν ἀνακούφισιν, οὔτε ἠδύνατο νὰ καταστήσῃ ἀνεπαισθήτους τοὺς πόνους του. Καὶ εἶναι βεβαιότατον ὅτι τὰ πάθη του ὄχι μόνον δὲν ἦσαν κατὰ φαντασίαν, ἀλλὰ καὶ ἀσυγκρίτως μεγαλήτερα παρ' ὁποῖα πραγματικῶς ἐφαίνοντο. Καὶ οὔτε ὁ περιωρισμένος νοῦς δύναται ποτὲ νὰ καταλάβῃ πόσον μεγάλα ἦσαν, οὔτε κανεὶς ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινον γενεὰν ἐμπορεῖ νὰ λάβῃ τὸ ἐπώνυμον « Ἄνθρωπος θλίψεως,» ὡς ὁ ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός.

Διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ λάβωμεν μικράν τινα ἰδέαν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἂς ὑποθέσωμεν, φίλοι μου Χριστιανοὶ, ὅτι ὅλοι σας οἱ πειρασμοὶ καὶ τὰ πάθη ἐτελείωσαν, καὶ ὅτι ἐφθάσατε ἀσφαλῶς εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰς τὴν ἀνάπαυσιν ἥτις ἀπομένει διὰ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἐστεφανώθητε μετὰ δόξης, τιμῆς καὶ ἀθανασίας, ὅτι ἠκούσατε μὲ ἀπεριγράπτους ἐκστάσεις χαρᾶς τοὺς ὕμνους τῶν σεσωσμένων, ὅτι παρετηρήσατε τὰς ἀνεκφράστους δόξας τοῦ Ὑψίστου, ἐπίετε ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς τῆς χάριτος, τοὺς ῥέοντας ἀείποτε ἐκ δεξιῶν του, καὶ ἀπηλαύσατε ἡδονὰς, ὁποίας ποτὲ δὲν ἐφαντάσθη ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου. Τί ἐδύνατο ἄραγε τότε νὰ σᾶς πείσῃ νὰ ἐπιστρέψητε πάλιν εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος, ν' ἀρχίσητε πάλιν τὸν πολύμοχθον τοῦτον περίπλουν τοῦ βίου, καὶ ν' ἀπαντήσητε ὅλους τοὺς κόπους, τοὺς πειρασμοὺς, τὰ πάθη καὶ τὰς θλίψεις, ὅσα τὸν συνοδεύουσι; Βέβαια μόνον ἀγάπη ἰσχυροτέρα τοῦ θανάτου, καὶ τοιαύτη, ὁποίαν δὲν δύνασθε τώρα νὰ φανταασθῆτε, ἤθελε σᾶς παρακινήσει νὰ τὸ κάμητε. Πόσον ἄπειρος λοιπὸν, καὶ πόσον ἀκατανόητος πρέπει νὰ ἦτον ἡ ἀγάπη ἐκείνη, ἥτις κατεβίβασε τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν οὐρανὸν διὰ νὰ σώσῃ τὴν διεφθαρμένην γενεάν μας! ἥτις τὸν ὡδήγησε νὰ μεταλλάξῃ τὸν κόλπον τοῦ Πατρός του ἀντὶ τῆς σκέπης τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς, τὰς λατρείας τῶν ἀγγέλων ἀντὶ τῶν βλασφημιῶν καὶ ὕβρεων τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ τὴν χαρὰν τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀντὶ θλιβεροῦ, ἐπονειδίστου καὶ σκληροῦ θανάτου! Μόνον ἡ ΑΓΑΠΗ ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ ὅλα ταῦτα. Καὶ οὔτε ὅλαι τοῦ οὐρανοῦ, τῆς γῆς καὶ τῆς κολάσεως αἱ δυνάμεις συνηνωμέναι δὲν ἤθελον δυνηθῆ νὰ τὸν σύρωσιν ἀπὸ τὸν ἐπουράνιον θρόνον, καὶ ν' ἀφαρπάσωσι τὸ σκῆπτρον τοῦ παντὸς ἀπὸ τὰς χεῖράς του. Ὄχι, βέβαια· ἀλλὰ μόνη ἡ ἀγάπη, ἡ θεία καὶ παντοδύναμος ἀγάπη τὸν κατεβίβασεν. Εἰς τὰ δεσμὰ τῆς ἀγάπης μόνος του ἀφέθη αἰχμάλωτος δι' ὅλων τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν παθῶν τῆς πολυμόχθου ζωῆς του, καὶ τὰ δεσμὰ ταῦτα τὸν ἔδεσαν ἐνώπιον τοῦ βήματος τοῦ Πιλάτου, ὅπου ὁ Ἄρχων τῆς ζωῆς κατεκρίθη εἰς ἄτιμον θάνατον!

ΠΑΡΑΔΟΞΟΣ ΥΠΝΟΒΑΣΙΑ.

ΤΗΝ πέμπτην, εἰς τὰς 3 Αὐγούστου,—λέγει Ἀγγλικὴ ἐφημερὶς, —δύο παῖδες, θεράποντες, διεχώριζον γογγύλια εἰς ἀγρόν τινα ἐγγὺς τοῦ παραλίου, καὶ ἀφοῦ ἐτελείωσαν τὸ ἡμεροκάματον, ὑπῆγαν εἰς τὴν ὀφρὺν τοῦ βουνοῦ. Προκύψαντες δὲ, παρετήρησαν εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν, ὡς 40 πηχῶν, φωλεὰν λάρου περιέχουσαν καὶ νεοσσοὺς, ἑτοίμους κατὰ τὸ φαινόμενον νὰ πετάξωσιν. Ἀφοῦ ἐκύτταξαν ὥραν τινὰ, εἷς αὐτῶν ἐδοκίμασε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν φωλεὰν, ἀλλ' ἀπέτυχεν· ἐπιστρέφων ὅμως οἴκαδε, εἶπεν ὅτι ὑπερεπόθει νὰ ἔχῃ ἓν λαρόπωλον. Μεθ' οὗ πολὺ ἐπλαγίασε, περίλυπος διὰ τὴν ἀποτυχίαν του, καὶ σχεδιάζων εἰς τὸν νοῦν του τίνι τρόπῳ νὰ κατορθώσῃ τὸ ποθούμενον. Ἀποκοιμηθεὶς μὲ τὴν φαντασίαν τεταραγμένην, ἀνέστη τὴν νύκτα εἰς τὸν ὕπνον του (χωρὶς νὰ λάβῃ εἴδησιν ὁ σύγκοιτός του), ὑπῆγε, χωρὶς νὰ ἐνδυθῇ, εἰς τὸ βουνὸν, ἀπέχον τοὐλάχιστον ἥμισυ μίλιον, κατέβη φοβερόν τινα κρημνὸν, ἀνέβη εἰς ἐπικίνδυνον ὕψος βράχων, ἔφθασεν εἰς τὴν φωλεὰν, ἤλωσεν ἕνα τῶν νεοσσῶν, κατέβη τὸν αὐτὸν ἐπικίνδυνον ἀνήφορον, ἔφθασεν εἰς τὸ ἔδαφος ἐν ἀσφαλείᾳ, ὑπῆγεν οἴκαδε εἰς τὸν ἀχυρῶνα, καὶ ἀπέθηκε τὸ λαρόπωλον εἰς κάδδον τινα, ὅπου συνήθως ἐφύλαττον

κριθὴν διὰ τοὺς ἵππους, ἔβαλε δρομώνιον ἐπὶ τῆς κορυφῆς, καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν κλίνην χωρὶς νὰ νοήσῃ τίποτε ὁ σύντροφός του. Τὸ πρωὶ ἐξυπνήσας, παρεπονεῖτο ὅτι ἐπονοῦσε τοὺς πόδας· ἓν τῶν γονάτων του ἦτον ὀλίγον ἐσχισμένον, οἱ δάκτυλοί του ἠμυγμένοι (τζουγκρανισμένοι) καὶ αἱματωμένοι, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ πῶς κατελασπώθησαν οἱ πόδες καὶ τὰ σκέλη του. Εἶπεν ἀκολούθως ὅτι ὠνειρεύθη ὅτι εἶχε πιάσει τὸ λαρόπωλον, τὸ ζητηθὲν τὴν προτεραίαν, καὶ πορευθέντες εἰς τὸν ἀχυρῶνα εὑρῆκαν αὐτὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀβλαβὲς, ἀπαραλλάκτως καθὼς προείπαμεν. Ὁ παῖς ἀνήκει εἰς εὐϋπόληπτον οἰκογένειαν, καὶ οἱ δεσπόται του εἶναι τέλεια πεπεισμένοι ὅτι ἤλωσε τὸ πτηνὸν καθ' ὃν τρόπον ἤδη περιεγράψαμεν. Οὐδεὶς τῶν κατοίκων τῆς περιχώρου ἐνθυμεῖται τόσον παράδοξον καὶ κινδυνώδη ἐπιχείρησιν· καὶ ὅσον ἀπίστευτος καὶ ἂν φαίνηται, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία περὶ τῆς ἀληθείας της. Πρὸ ἑνὸς ἢ δύο ἐτῶν τὸ μειράκιον, εἰς κατάστασιν ὑπνοβασίας εὑρισκόμενον, ἔπεσεν ἔκ τινος σιτοβολῶνος, καὶ ἐβλάφθη καιρίως.

ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ.

ΦΥΛΑΙ τινες τῶν αὐτοχθόνων Ἀμερικανῶν ἑορτάζουσιν, ἄλλαι κατὰ δεκαετίαν, καὶ ἄλλαι κατὰ ὀκταετίαν, τὴν πλέον παράδοξον ἴσως ὅλων τῶν ἑορτῶν, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων. Καλεῖται δὲ ἡ τῶν Νεκρῶν, ἢ ἡ τῶν Ψυχῶν Ἑορτή.

Εἰς τοιαύτην περίστασιν, πρῶτον ἐκθάπτονται ὅσοι ἀπέθανον ἀπὸ τῆς ἐσχάτης ὁμοίας τελετῆς· συνάγεται τὸ χῶμά τινων, καθαρίζονται ἄλλων τὰ ἐφθαρμένα σώματα, μεταφέρονται οἱ νεκροὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων συγγενῶν καὶ φίλων εἰς τὰς καλύβας των, ὅπου, πρὸς τιμὴν τῶν τεθνηκότων, ἑτοιμάζεται συμπόσιον ἐν ᾧ ἐξυμνοῦνται τὰ κατορθώματά των, καὶ φιλοστόργως μνημονεύονται αἱ περιποιητικαὶ καὶ ἀγαθαὶ πράξεις των. Ἔπεται εἰς ταῦτα γενικὴ ταφὴ, καὶ ἓν μνῆμα γίνεται τὸ δοχεῖον ὅλων ὁμοῦ. Φοβερωτέραν καὶ καταπληκτικωτέραν σκηνὴν δὲν δύναταί τις νὰ φαντασθῇ. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον τοὺς ἐνιαυσίους ἐπικηδείους λόγους των πρὸς τιμὴν τῶν ἐν μάχαις φονευθέντων· οἱ Πλαταιεῖς ἐτέλουν σεμνὴν ἐτήσιον ἑορτὴν, καὶ ὁ ἄρχων αὐτῶν ἔσπενδε ποτήριον οἴνου εἰς τοὺς θυσιάσαντας τὴν ζωὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας· ἐπίτροποι δ' ἐξ ἑκάστης τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἐώρταζον τὰ Ἐλευθέρια εἰς τὰς Πλαταιὰς κατὰ πενταετηρίδα, πρὸς ἀνάμνησιν τῶν ἡρώων, οἵτινες κατετρόπωσαν τὸν Μαρδόνιον. Αἱ Ἑλληνικαὶ αὗται ἱεροπραξίαι διαιώνιζον αἰσθήματα σεβασμοῦ ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων, καὶ διήγειρον εἰς τὸν λαὸν γενναίαν ἔφεσιν τοῦ νὰ γένωσιν ἐφάμιλλοι τῶν μνημονευομένων ἐνδόξων κατορθωμάτων· καὶ ὅμως εἰς τοὺς θεατὰς δὲν ἠδύναντο νὰ προξενήσωσι τοσαύτην συγκίνησιν, ὅσην εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς ἡ Ἑορτὴ τῶν Νεκρῶν, καθ' ἣν παριστῶνται εἰς τὴν ὄψιν τὰ ὀστᾶ τῶν κεκοιμημένων--θέαμα, προσφυὲς νὰ διασείῃ σφοδρότατα τὰς ψυχὰς τῶν ἀπαιδεύτων καὶ ἀτέχνων ἐκείνων ἀγρίων.

ΠΤΩΣΙΣ ΒΑΤΡΑΧΩΝ.

ΠΑΡΑΔΟΞΟΝ τι φαινόμενον--λέγει Ἀγγλικὴ ἐφημερὶς--συνώδευσε τὴν πρώην ῥαγδαίαν βροχὴν· τουτέστι, ἀναρίθμητος ποσότης μικρῶν βατράχων. Χιλιάδες αὐτῶν ἔπεσον κατὰ τὴν ἑσπέραν καὶ πρὸ τοῦ μεσονυκτίου. Ἀπειράριθμοι ἐφάνησαν εἰς τὴν κώμην καὶ τὰ περίχωρα, μακρὰν παντὸς τόπου ἐν ᾧ ἠδύναντο νὰ τραφῶσι. Τὴν Δευτέραν πρὸς τὸ ἑσπέρας, ἐνῷ ἀνήρ τις καὶ παῖς περιεπάτουν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀνεμοζάλης, πορευόμενοι ἀφ' ἑνὸς εἰς ἄλλο χωρίον, ὁ παῖς εἶπεν εἰς τὸν ἄνδρα ὅτι βάτραχος ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ὤμων του· τοῦτο ἔκαμεν αὐτοὺς προσεκτικωτέρους, καὶ παρετήρησαν μετὰ ταῦτα διαφόρους οἵτινες ἔπεσον ἐπάνω των. Τὴν πρωΐαν τῆς Τρίτης, εὐθὺς ἀφοῦ ἐχάραξεν, ἐφάνη παντοῦ πλῆθος ἀπέλπιστον. Δύναται δὲ τὸ θαυμαστὸν φαινόμενον νὰ ἐξηγηθῇ διὰ τῆς ὑποθέσεως, ὅτι λίμνη ἢ ποτάμιον ὕδατος περιέχον τοὺς ὑποκοριστικοὺς βατράχους ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἐπιῤῥοὴν τῆς ἀνεμοζάλης, καὶ ὅτι τὰ ὕδατα καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἀνεσύρθησαν καθ' ὃν τρόπον βλέπομεν ἐνίοτε κονιορτὸν ἢ ἄχυρα ἀναβιβαζόμενα σπειροειδῶς ὑπὸ τοῦ ἀνεμοστροβίλου. Ὅπως ὅμως καὶ ἂν ἔχῃ τοῦτο, ὅθεν καὶ ἂν ἦλθον οἱ βάτραχοι, βέβαιον εἶναι ὅτι ἔπεσον μετὰ τῆς βροχῆς· ἢ, ἄλλως εἰπεῖν, ὅτι ἔβρεξε βατράχους· ἡ τοποθεσία ἐν ᾗ εὑρέθησαν τόσον πολυπληθεῖς, ὁμοῦ καὶ τὸ ὅτι εἶδον αὐτοὺς πίπτοντας, δὲν ἀφίνουσιν οὔτε σκιὰν ἀμφιβολίας.

ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.

ΟΙ κωμῳδοὶ, οἱ ἀνήκοντες εἰς Ἄγγλον τινα Κόμητα, παρέστησάν ποτε δρᾶμά τι, καλούμενον ὁ Μοναχὸς Φραγκίσκος, ἐν ᾧ ἐξιστοροῦνται τὰ περὶ γυναικὸς, ἥτις, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ χαίρηται ἀνενοχλήτως τὴν συναναστροφὴν νέου ἐραστοῦ, εἶχε φονεύσει τὸν ἄνδρα της· παρουσιάζεται δ' ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὡς καταδιωκομένη ὑπὸ τοῦ φάσματός του. Εἰς τὸ διάστημα τῆς παραστάσεως, μία τῶν παρευρισκομένων γυναικῶν ἐξεπλάγη ἀφ' ὅσα ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ ἐξεφώνησεν, «Ὦ! ἄνερ μου, ἄνερ μου!» Ἐρεύνης γενομένης περὶ τοῦ αἰτίου τῆς ἐκφωνήσεως ταύτης, ὡμολόγησεν ὅτι πρό τινων ἐτῶν, διὰ ν' ἀπολαύῃ τὸν ἔρωτα κυρίου τινὸς, εἶχε φαρμακεύσει τὸν σύζυγόν της, τὴν φοβερὰν εἰκόνα τοῦ ὁποίου παρίστα νῦν ἔμπροσθέν της τὸ φάσμα τοῦ δράματος. Ἡ γυνὴ ἐκρίθη μετὰ ταῦτα, καὶ κατεδικάσθη.

ΤΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΝ ΤΟΥ ΑΜΑΡΤΩΛΟΥ.

« **ΤΙΣ** περιπατεῖ εἰς τὸ σκότος καὶ δὲν ἔχει φῶς; Ἂς ἐλπίσῃ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, καὶ ἂς δώσῃ ὅλον τὸ θάῤῥος του εἰς τὸν Θεόν.» Ἂς δράμῃ πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν εὔσπλαγχνον Σωτῆρα τῶν ἁμαρτωλῶν, ὅστις ἰατρεύει τὸν συντετριμμένον τὴν καρδίαν, καὶ ὡς καλὸς ποιμὴν βαστάζει τὰ ἀρνία εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ τὰ σηκόνει εἰς τὰς ἀγκάλας του. Ὑπάγετε, λέγω, πρὸς αὐτὸν, καὶ εἴπατέ τον ὅλας τὰς θλίψεις καὶ στενοχωρίας σας, εἴπατέ τον ὅτι ἀνησυχίαι καὶ φόβοι ὑπερισχύουν ἐναντίον σας, ὅτι εἶσθε πτωχοὶ, ἄθλιοι, δυστυχεῖς, τυφλοὶ καὶ γυμνοί. Ὑπάγετε εἰς τὸν θρόνον τῆς χάριτός του, ὅπου κάθηται ὡς ἐλεήμων ἀρχιερεὺς διὰ νὰ δώσῃ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Ὑπάγετε καὶ ἐναγκαλισθῆτε τοὺς πόδας του, φανερώσατε ὅλην τὴν καρδίαν σας, καὶ παῤῥησιάσατέ τον ὅλα τὰ δεινὰ, τὰ παράπονα καὶ τὰς ἀσθενείας σας, καὶ θέλετε τὸν εὑρεῖν ἀπειράκις ἐλεημονέστερον παρ' ὅσον δύνασθε νὰ φαντασθῆτε! Αὐτὸς εἶναι ἀγάπη μόνον καὶ εὐσπλαγχνία. Ἔχετε καρδίαν σκληράν; Φέρετέ την πρὸς αὐτὸν, καὶ θέλει τὴν μαλακώσειν. Ἔχετε τυφλὸν πνεῦμα; Αὐτὸς θέλει τὸ φωτίσει. Καταπιέζεσθε ἀπὸ τὸ φορτίον τῶν ἐγκλημάτων σας; Αὐτὸς θέλει τὸ ἀνασηκώσειν. Εἶσθε μιαροὶ καὶ μεμολυσμένοι; Θέλει σᾶς πλύνει μὲ τὸ ἴδιόν του αἷμα. Ἀπεστατήσατε; Στρέψατε πρὸς ἐμὲ, λέγει, τέκνα τῆς ἀποστασίας, καὶ ἐγὼ θέλω ἰατρεύσει τὴν ἀποστασίαν σας. Ὑπάγετε λοιπὸν πρὸς τὸν Χριστὸν, καὶ λάβετε αὐτὰς τὰς ἐπιῤῥοὰς τοῦ πνεύματός του, δι' ὧν θέλετε αὐξάνειν εἰς τὴν χάριν καὶ εἰς τὴν γνῶσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τοιουτοτρόπως δὲ « ὁ δρόμος σας θέλει εἶσθαι ὡς τὸ φῶς τῆς αὐγῆς, τὸ ὁποῖον φωτίζει ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἕως εἰς τὴν τελείαν ἡμέραν.»